

Ympäristölautakunta

22.10.2020

Kokoustiedot

Aika 22.10.2020 klo 17:36 - 19:35

Paikka Sähköinen Teams-kokous

Saapuvilla olleet jäsenet

Läsnä	Saramäki Kaarina	puheenjohtaja	
	Havu Isto	jäsen	
	Juselius Johanna	jäsen	
	Palomäki Ulla	jäsen	
	Paukku Ari	jäsen	
	Pohjonen Toni	jäsen	
	Rummukainen Mari	jäsen	saapui klo 19.19 § 78 käsittelyn aikana
	Saarniala Tea	jäsen	
	Salo Seppo	jäsen	
	Sammallahti Tere	jäsen	
	Slotte Ann-Christine	jäsen	
	Tares Teemu	jäsen	
	Visakova Marika	jäsen	

Muut saapuvilla olleet

Söderman Tarja	ympäristöjohtaja
Sjöblom Leena	johtava ympäristöasiantuntija
Kämpe Lasse	va. valvontapäällikkö
Hiironniemi Kalevi	erityissuunnittelija, poistui klo 19.05 § 79 käsittelyn jälkeen
Alaviiri Kaisa	kaupunginhallituksen edustaja, poistui klo 19.12 § 77 käsittelyn aikana ja palasi klo 19.24 § 80 käsittelyn aikana
Salmela Niklas	nuorisovaltuuston edustaja
Laaksonen Maija	sihteeri

Allekirjoitukset

Kaarina Saramäki
puheenjohtaja

Maija Laaksonen
sihteeri

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty

pvm.

pvm.

Marika Visakova

Seppo Salo

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Tämä pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa

Käsitellyt asiat

Pykälä	Liite	Otsikko	Sivu
§ 74		Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen	4
§ 75		Pöytäkirjan tarkastajien valinta	5
§ 76	1	Rudus Oy, Juvanmalmin valmisbetonitehtaan ympäristöluvan rauettaminen, Juvantasku 4	6
§ 77		Espoon ympäristömeludirektiivin mukaisen meluntorjunnan toimintasuunnitelman 2018-2022 toimenpiteiden toteutumisen seuranta	8
§ 78	2	Valtuustokysymys Espoon alkuperäisten meritaimenkantojen turvaamisesta Espoonjoen ja Mankinjoen vesistöissä (Kh-Kv-asia)	11
§ 79	3, 4	Ympäristölautakunnan lausunto Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaehdotuksesta	18
§ 80		Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle vesilain mukaisessa asiassa koskien Espoon Gräsanojan kunnostamista	39
§ 81		Ympäristölautakunnan kevään 2021 kokoukset	42
§ 82		Lausuntoja, päätöksiä ja kirjelmiä	44

§ 74

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Päätös

Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Selostus

Ympäristölautakunta oli kutsuttu koolle ympäristölautakunnan puheenjohtajan allekirjoittamalla 15.10.2020 päivätyllä ympäristölautakunnan jäsenille sekä kaupunginhallituksen ja nuorisovaltuuston edustajille toimitetulla kokouskutsulla.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

5/50

Ympäristölautakunta

§ 75

22.10.2020

§ 75

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Marika Visakova ja Seppo Salo.

5185/11.01.00/2020

Ympäristölautakunta 22.10.2020 § 76

§ 76

Rudus Oy, Juvanmalmin valmisbetonitehtaan ympäristöluvan rauettaminen, Juvantasku 4

Valmistelijat / lisätiedot:
Mäkilä Matti

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Ympäristöjohtaja Söderman Tarja

Ympäristölautakunta päättää liitteen mukaisesti, että Lemminkäinen Rakennustuotteet Oy:lle 12.4.2012 § 30 myönnetty ympäristölupa betonitehtaan toimintaan osoitteessa Juvantasku 4 raukeaa. Kiinteistön 49-81-2-12 omistaa Espoon kaupunki. Nykyinen toiminnanharjoittaja on ollut Rudus Oy.

Käsittely

Asia käsiteltiin § 79 jälkeen.

Päätös

Ympäristölautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Espoon ympäristölautakunta on 12.4.2012 § 30 myöntänyt toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan Lemminkäinen Rakennustuotteet Oy:n valmisbetonitehtaalalle. Espoon ympäristölautakunta on myöntänyt laitokselle aikaisemmat ympäristöluvut 22.8.1996 ja 23.8.2000.

Betoniasema on rakennettu kiinteistölle 1996 Forssan Betoni Oy:n toimesta. Betoniasema siirtyi Ruduksen omistukseen Lemminkäinen Rakennustuotteet Oy:n yrityskaupan osana syksyllä 2012. Betonia on valmistettu viimeisen kerran vuoden 2013 lopussa, minkä jälkeen asema siirtyi Rudus Oy:n vara-asemaksi, mutta käyttötarvetta ei ole ollut.

Toiminnanharjoittaja lopetti betoniaseman toiminnan ja pyysi voimassa olevan ympäristöluvan rauettamista 5.7.2018. Kiinteistön vuokrasopimuksen ehtojen ja kohteessa voimassa olevan ympäristöluvan ehtojen mukaisesti Rudus Oy selvitti kiinteistön tilan ja toiminnasta mahdollisesti aiheutuneet vaikutukset siihen.

Kiinteistön maaperän tila kartoitettiin ja tutkittiin kesällä 2018 Ytekki Oy:n toimesta. Tutkimusten perusteella maaperässä havaittiin vanhan maanpäällisen öljysäiliön sijaintipaikalla öljypilaantumaa ja lisäksi pieni määrä betonitehtaan toiminnassa syntynyttä ylijäämäbetonia.

Tontilla tehtiin pilaantuneen maan kaivutyö syksyllä/talvella 2018, josta on tehty toimenpideraportti Ramboll Finland Oy:n toimesta. Kaivetut pilaantuneet maat ja purkamisessa tontin kaivutöissä syntyneet jätteet toimitettiin luvallisille jätteen vastaanottajille.

Tehtyjen purku- ja kunnostustoimenpiteiden jälkeen maaperään ei ole jäänyt kunnostusta koskevan päätöksen kunnostustavoitteiden ylittäviä öljyhiilivetypitoisuuksia eikä jätteitä.

Uudenmaan ELY-keskus ilmoitti 9.4.2020, että tulosten perusteella kunnostuksen tavoitetaso saavutettiin eikä jatkotoimenpiteisiin ole tarvetta.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 Rudus Oy betonitehtaan rauettaminen päätösluonnos

5179/11.01.04/2020

Ympäristölautakunta 22.10.2020 § 77

§ 77

Espoon ympäristömeludirektiivin mukaisen meluntorjunnan toimintasuunnitelman 2018-2022 toimenpiteiden toteutumisen seuranta

Valmistelijat / lisätiedot:
Favorin Maria

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Ympäristöjohtaja Söderman Tarja

Ympäristölautakunta merkitsee tiedoksi Espoon ympäristömeludirektiivin mukaisen meluntorjunnan toimintasuunnitelman 2018-2022 toimenpiteiden valmistelun ja toteutumisen.

Päätös

Ympäristölautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/49/EY ympäristömelun arvioinnista ja hallinnasta (ympäristömeludirektiivi) tuli voimaan 18.7.2002. Direktiivi koskee yli 100 000 asukkaan väestökeskittymiä, pääliikenneväyliä sekä suuria lentoasemia.

Direktiivin tavoitteena on määritellä yhteisölle yhteinen toimintamalli, jonka avulla voidaan välttää, ehkäistä tai vähentää ympäristömelulle altistumisen haittoja sekä saada jäsenvaltioiden melutasoista vertailukelpoisia tietoja. Toimintamallin toteuttamiseksi laaditaan kustakin selvitysvelvollisesta kohteesta joka viides vuosi meluselvitys, josta saatuja tietoja käytetään myös Euroopan yhteisön melupolitiikan kehittämisessä erityisesti koskien melulähteiden päästömääräyksiä. Meluselvityksen pohjalta laaditaan meluntorjunnan toimintasuunnitelma niin ikään viiden vuoden välein.

Ympäristömeludirektiiviä on täydennetty vuonna 2015 direktiivillä (EU) 2015/996, jonka liitteessä on esitetty meluselvityksessä käytettävä

yhteinen laskentamenettely. Suomessa säädökset on saatettu voimaan ympäristönsuojelulaissa ja valtioneuvoston asetuksessa.

Viimeisin Espoon kaupungin meluselvitys valmistui vuonna 2017. Viimeisin meluntorjunnan toimintasuunnitelma on laadittu vuosiksi 2018-2022.

Espoon kaupungin meluntorjunnan toimintasuunnitelma 2018-2022 hyväksyttiin Espoon kaupungin ympäristölautakunnassa 17.5.2018 ja kaupunginhallituksessa 4.6.2018. Kaupunginhallituksen käsittelyn seurauksena toimintasuunnitelmaan kirjattiin, että toimenpiteiden valmistelua, toteutumista ja toteutusaikataulua seurataan vuosittain ympäristölautakunnassa.

Espoon meluntorjunnan toimintasuunnitelman 2018-2022 toimenpiteet ja niiden toteutuminen

Meluntorjunnan toimintasuunnitelmassa 2018-2022 esitetään yhdeksän toimenpidettä, joilla pyritään parantamaan Espoon liikennemelutilannetta. Toimintasuunnitelmassa käsiteltäviä melulähteitä ovat pää- ja kokoojakatujen liikenne. Lisäksi osa toimenpiteistä on kohdistettu maanteiden meluntorjuntaan, josta vastaa pääosin Uudenmaan ELY-keskus.

Meluntorjunnan toimintasuunnitelmassa 2018-2022 esitetyt toimenpiteet ja niiden toteuttamistilanne lokakuussa 2020:

1. Meluesteiden rakentaminen seuraaviin kohteisiin:

- Espoonväylän pohjoispää – valmis
- Turunväylä (vt1) välillä Tuomarila-Nihtisilta – valmis
- Kauklahdenväylä Hansatien kohdalla – valmistuu 2020
- Kauklahdenväylä Tillinmäen kohdalla – valmis
- Kehä I Laajalahden kohdalla – alkanut 2019
- Kehä I Keilaniemi – valmis
- Kaitaantie – rakennetaan myöhemmin, kun Länsimetro Kivenlahteen on toiminnassa
- Kehä III Espoonkartanon kohdalla – toteutus vuoden 2020 jälkeen, hanke vaatii uuden tiesuunnitelman

2. Edistetään hiljaisuuden säilymistä alueilla, jotka kaupunkilaiset kokivat hiljaisiksi Espoon hiljaisten alueiden selvityksessä vuonna 2016: Hiljaiset alueet on lisätty kaupungin asiantuntijoiden käyttämään Webmap-karttapalveluun lokakuussa 2018.

3. Sähköbussiliikenteen edistäminen: Elokuussa 2019 aloitti 20 sähköbussia liikennöinnin Leppävaaran liityntälinjastolla. Tammikuussa 2020 liikennöinnin aloitti viisi sähköbussia lisää.

4. **Raideliikennehankkeiden edistäminen Espoossa aloittamalla Raide-Jokerin ja Länsimetron jatkeen toteuttaminen:** Raide-Jokerin rakennustyöt aloitettiin kesällä 2019, Länsimetron jatke on rakenteilla.
5. **Edistetään hiljaisia liikkumismuotoja hankkimalla kaupunkipyörä-järjestelmä metron vyöhykkeelle ja Leppävaaraan:** Toteutettu kesällä 2018
6. **Parannetaan sähköautojen latausverkkoa:** Sähköautojen latauspisteitä on toteutettu Espoon keskuksen liityntäpysäköintialueelle, Espoonlahden ja Leppävaaran urheilupuistoihin sekä Nokkalanniemen venesataman ja Oittaaan urheilukeskuksen parkkipaikoille. Loppuvuoden 2019 aikana oli tarkoitus rakentaa latausasemat neljään uuteen kohteeseen Tapiolaan ja Leppävaaraan, mutta hanketta ei ole vielä voitu toteuttaa.
7. **Viestitään kaupungin meluntorjuntatoimista, melulähteistä sekä omatoimisesta meluntorjunnasta:** Toimenpiteen valmistelu on aloitettu. Mahdollisuutta toteuttaa toimenpide projekti- tai kesätyönä selvitetään marraskuussa 2020 ympäristökeskuksen johtamassa ja Espoon meluntorjuntatyöryhmän koolle kutsumassa suunnittelukokouksessa.
8. **Parannetaan kaupunkilaisten tietämystä meluasioista:** Toimenpiteen valmistelu on aloitettu. Mahdollisuutta toteuttaa toimenpide projekti- tai kesätyönä selvitetään marraskuussa 2020 ympäristökeskuksen johtamassa ja Espoon meluntorjuntatyöryhmän koolle kutsumassa suunnittelukokouksessa.
9. **Asiantuntijoiden kouluttaminen:** Kaupunkisuunnittelukeskuksen asiantuntijoiden valmistelijakoulutuksia järjestetään noin kerran kuussa vaihtuvalla teemalla. Meluntorjunta-aiheinen koulutus pidettiin viimeksi helmikuussa 2020.

Päätöshistoria

Oheismateriaali

Meluntorjunnan toimintasuunnitelma 2018-2022

5177/11.01.02/2020

Ympäristölautakunta 22.10.2020 § 78

§ 78

Valtuustokysymys Espoon alkuperäisten meritaimenkantojen turvaamisesta Espoonjoen ja Mankinjoen vesistöissä (Kh-Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Fagerlund Miina
Kuusisto-Hjort Paula
Heiskanen Mira TYT
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Ympäristöjohtaja Söderman Tarja

Ympäristölautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Johanna Karimäen ja Risto Nevanlinnan sekä 19 muun valtuutetun 8.6.2020 jättämään valtuustokysymykseen Espoon alkuperäisten meritaimenkantojen turvaamisesta Espoonjoen ja Mankinjoen vesistöissä sekä toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Ympäristölautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuustokysymys

Johanna Karimäki ja Risto Nevanlinna sekä 19 muuta valtuutettua kysyvät valtuustokysymyksessään 8.6.2020, miten Espoossa varmistetaan suunnitelmallisesti Espoonjoen meritaimenkannan suotuisan suojelun tila, kuinka Espoonjoen vuonna 2008 laadittua suojelusuunnitelmaa on toteutettu, kuinka maankäytössä ja Espoon kaavoituksessa huomioidaan hulevesisuunnitelmat virtavesien suojelussa, kuinka suunnitelmallisesti etenee kalojen nousuesteiden poisto ja kutusorakoiden kunnostus Mankinjoen vesistössä, miten Espoossa varmistetaan, ettei arvokkaita virtavesiämme ja meritaimenkantojen elinvoimaa uhata raskaalla rakentamisella, kuten junavarikko tai muu vastaava hanke.

Asian käsittely

Kaupunginhallitus käsitteli valtuustoaloitetta 31.8.2020 ja palautti asian uudelleen valmisteltavaksi. Uudelleen valmistelussa asiasta kuultiin teknistä lautakuntaa, jonka 16.9.2020 antama lausunto on esityslistan liitteenä. Lausunnossaan tekninen lautakunta kehottaa ympäristökeskusta neuvottelemaan verkkokalastuskiellosta Espoonlahdelle taimenkannan suojelemiseksi. Lisäksi tekninen lautakunta kehottaa kiirehtimään vastauksessa mainittuja toimenpiteitä.

Vastaus valtuustokysymykseen

Espoonjoen ja Mankinjoen nykytila ja ravinnekuormitus

Espoonjoki on keskisuuri savimaan joki, jonka valuma-alue on kooltaan noin 132 km². Vuonna 2019 Espoonjoki sekä Glimsinjoki ja Glomsinjoki luokiteltiin ekologiselta tilaltaan hyväksi biologisten (päälyslävät, pohjaeläimet, kalasto), fysikaalis-kemiallisten ja hydrologis-morfologisten muuttujien perusteella. Espoonjoen ja Glimsinjoen muodostaman vesimuodostuman fysikaalis-kemiallinen tila oli kokonaisfosforipitoisuuden perusteella kuitenkin vain tyydyttävällä tasolla. Vuonna 2019 laaditun Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaehdotuksen vesistövaikutusarvioinnissa Espoonjoen nykyiseksi ravinnekuormitukseksi arvioitiin noin 3400 kg fosforia/vuosi ja 50000-62000 kg typpeä/vuosi.

Mankinjoen valuma-alue on kooltaan noin 175 km². Alaosaltaan joki on keskisuuri savimaan joki, mutta yläosaltaan ja Gumbölenjoen osalta pieni savimaanjoki. Vuonna 2019 Mankinjoki ja Gumbölenjoki luokiteltiin ekologiselta tilaltaan hyväksi biologisten (päälyslävät, pohjaeläimet, kalasto), fysikaalis-kemiallisten ja hydrologis-morfologisten muuttujien perusteella. Mankinjoen yläosan fysikaalis-kemiallinen tila oli kokonaisfosforipitoisuuden perusteella kuitenkin tyydyttävällä tasolla. Gumbölenjoen hydrologis-morfologinen tila oli puolestaan vain välttävällä tasolla vaellusesteistä ja alivirtaamatilanteiden yleisyydestä johtuen. Vuonna 2019 laaditun Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaehdotuksen vesistövaikutusarvioinnissa Mankinjoen nykyiseksi ravinnekuormitukseksi arvioitiin noin 3200 kg fosforia/vuosi ja 52000 kg typpeä/vuosi.

Espoon meritaimenkantojen suotuisan suojelun tilan varmistaminen ja suojelun tilaan vaikuttavat hankkeet

Espoossa esiintyvien meritaimenkantojen suotuisan suojelun tila varmistetaan Espoon vesiensuojelun toimenpideohjelman mukaisilla toimenpiteillä, joihin sisältyy mm. Espoonjoen ja Mankinjoen vesistöalueiden kalataloudellisia kunnostuksia, kuten

vaellusesteiden poistoa ja elinympäristöjen kunnostusta. Kaikki kunnostustoimenpiteet ja vesistöjen tulvasuojaukset suunnitellaan ja toteutetaan kalaston tarpeet huomioiden. Lisäksi ympäristökeskuksen teettämällä virtavesiselvityksillä hankitaan tietoa virtavesiemme luonto- ja kalastoarvoista. Vuonna 2008 laaditussa virtavesiselvityksessä tunnistettiin arvokkaita virtavesikohteita ja päivitettiin virtavesien kalastotietoja. Parhaillaan käynnissä oleva virtavesiselvitys selvittää Etelä-Espoon kaupunkipurojen luonnontilaisuutta, ja tätä selvitystyötä on tarkoitus jatkaa myös muihin virtavesiimme. Espoon ympäristökeskus seuraa myös säännöllisesti virtavesien vedenlaatua. Lisäksi Luonnonvarakeskus toteuttaa koekalastuksia useissa Espoon puroissa ja joissa kalakannan kehityksen seuraamiseksi. Selvityksillä tuotetaan tietoa virtavesien vedenlaadusta ja ekologiasta, mikä on edellytys niiden luontoarvojen säilymisen ja meritaimenkantojen suojelun kannalta. Selvitykset tuottavat tärkeää taustatietoa myös maankäytön ohjaukseen.

Suurilta, haitallisia ympäristövaikutuksia aiheuttavilta, hankkeilta edellytetään vesi- tai ympäristösuojelulain mukaista lupaa sekä ympäristövaikutusten arviointia, jossa arvioidaan yksityiskohtaisemmin hankkeen vaikutuksia ympäristöön ja luontoon. Tarvittaessa luvan hakija edellytetään selvittämään hankkeen vaikutusalueen luontoarvoja hakemusvaiheessa vaikutusarvioinnin tueksi. Mitä enemmän tiedetään vaikutuskohteena olevan virtaveden kalasto- ja luontoarvoista, sitä yksityiskohtaisemmin hankkeen vaikutuksia voidaan arvioida. Tällöin myös kalasto- ja luontoarvot voidaan huomioida paremmin hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa haitallisten vaikutusten välttämiseksi. Lisäksi luvan saaneet hankkeet edellytetään usein seuraamaan hankkeen virtavesiin ja kalastoon kohdistuvaa vaikutusta vaikutustarkkailujen muodossa.

Kaikissa Espoon kaupungin toteuttamissa hankkeissa kaupunkitekniikan keskus ja ympäristökeskus tekevät yhteistyötä virtavesien luonto- ja kalastoarvojen huomioimisen varmistamiseksi. Espoon ympäristösuojeluviranomaisena toimiva ympäristölautakunta pyrkii myös aktiivisesti valvomaan ja toteuttamaan vaelluskalojen elinmahdollisuuksien turvaamista ja parantamista. Esimerkkinä tästä on ympäristölautakunnan 22.6.2020 tekemä valitus Vaasan hallinto-oikeudelle koskien Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöstä (189/2020) Espoon Golfseura ry:n vedenottamisesta Gumbölenjoesta.

Hulevesisuunnitelmat osana virtavesien suojelua maankäytössä ja kaavoituksessa

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti vaikutusten arviointi on keskeinen osa yleis- ja asemakaavoitusta. Siihen sisältyvät myös kaavan mukaisen rakentamisen ja maankäytön vaikutukset virtavesiin ja niiden eliöstöön, kuten meritaimeniin. Yleiskaavatasolla arvioinnissa pyritään tunnistamaan valuma-alueiden ja vesimuodostumien tasolla merkittävimmät vaikutukset.

Asemakaavassa suunnitteluratkaisut ja vaikutusten arviointi tarkentuvat. Kiinteästi vaikutusten arviointiin liittyy myös mahdollisten negatiivisten vaikutusten lieventämiskeinojen tunnistaminen. Ympäristökeskus vaikuttaa vesiensuojeluun kaava- ja maankäyttösuunnitelmalausunnoillaan ja osallistumalla asiantuntijana maankäytön eri työryhmiin.

Kaavojen laadinnan yhteydessä tehdään myös hulevesisuunnittelua, jolla pyritään vähentämään rakentamisesta aiheutuvia vaikutuksia vesistöissä. Vastaanottavien vesistöjen luontoarvot ovat yksi suunnittelun keskeisistä lähtökohdista. Yleiskaavoituksessa arvioidaan hulevesien hallinnan tavoitteet valuma-aluelähtöisesti ottaen huomioon sekä tulvariskit että luontoarvot, ja tunnistetaan alustavasti tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeellisia toimenpiteitä. Asemakaavoituksen yhteydessä tunnistetaan tulvariskialueet ja laaditaan konkreettinen hulevesien hallintasuunnitelma, jossa osoitetaan hulevesien hallinnan kannalta tarpeelliset tilavaraukset ja soveltuvat menetelmät. Meritaimenen kannalta hulevesien hallinnan keskeisiä tavoitteita ovat kiintoaineen määrän vähentäminen, riittävät tilavaraukset virtavesien rantavyöhykkeille ja riittävän pohjavirtaaman turvaaminen. Tulvariskien ehkäisemiseksi ja virtavesien tilan ja niiden luontoarvojen turvaamiseksi kaavoissa annetaan myös määräyksiä hulevesien hallintaa koskien. Uusissa asemakaavoissa vaaditaan herkkien kohteiden, kuten taimenpurojen, läheisyydessä myös hulevesien laadullista hallintaa, minkä avulla parannetaan vesistöihin virtaavaan veden laatua ja vähennetään kiintoaineen määrää.

Espoonjoen suojelusuunnitelman toteutuminen

Vuonna 2008 laaditussa Espoonjoen suojelusuunnitelmassa esitettiin toteutettavaksi suojelutoimenpiteiksi Espoonjoen peratun uoman palauttamista luonnontilaiseksi, monivaikutteisten kosteikkojen ja laskeutusaltaiden perustamista valuma-alueelle kuormituksen vähentämiseksi sekä Bodominjärven säännöstelypadon muuttamista kalayhteyden mahdollistavaksi tekokoskikynnykseksi. Lisäksi suunnitelmassa laadittiin suojavyöhykesuunnitelma Espoonjoen, Glimsinjoen ja Glomsinjoen varsien pelloille.

Suojelusuunnitelman laadinnan jälkeen Espoonjoen Kauklahdenkoski kunnostettiin vaelluskaloille soveltuvaksi kutu- ja poikasalueeksi vuonna 2012. Parhaillaan käynnistyvässä Espoonjoen kunnostushankkeessa Espoonjokea luonnontilaistetaan poistamalla sinne kertynyttä kiintoainesta uoman umpeenkasvun välttämiseksi sekä sorastamalla ja kiveämällä näitä alueita pohjanlaadun parantamiseksi. Lisäksi Espoonjokeen kunnostetaan yhdeksän vaelluskaloille poikastuotantoalueiksi soveltuvaa virtavesikohdetta sekä vähennetään jokeen kohdistuvaa kiintoaine- ja fosforikuormitusta yhden laskeutusaltaan, yhden kosteikon ja lietepesien avulla. Kunnostustoimet palauttavat joen syvyys- ja leveysvaihtelua, koskisuvantojaksottaisuutta ja luontaisia tulva-alueita sekä vähentävät jokeen päätyvän kiintoaineen ja ravinteiden määrää. Koski- ja virta-alueiden

lisääntyminen parantaa veden ilmastumista ja sekoittumista, mikä parantaa myös suvantojaksojen happioloja. Lisäksi virtakutuisten vaelluskalojen vaellus-, lisääntymis- ja talvehtimismahdollisuudet paranevat.

Bodominjärvelle on suunnitteilla täydellisen vaellusesteen muodostaman säännöstelypadon korvaava ylisyykykynnys, jolla tavoitellaan kalojen kulun lisäksi vedenpinnan luontaista vaihtelua.

Vuonna 2017 päivitettiin Espoonjoen, Glimsinjoen, Glomsinjoen ja Mankinjoen varsien peltojen suojavyöhykesuunnitelma ja kartoitettiin sopivia paikkoja mm. kosteikoille ja laskeutusaltaille. Kartoitustyön tulokset ja esite maatalouden vesiensuojelukeinoista lähetettiin tiedoksi peltojen maanomistajille ja kaupungin vuokraviljelijöille. Vuonna 2021 kaupungin vuokrapeltojen vuokrasopimuksia päivitetään vesiensuojelun tehostamiseksi.

Nousuesteiden poisto ja kutusorakoiden kunnostus Mankinjoen vesistöissä

Mankinjoen vesistöalueelle ei ole laadittu vastaavanlaista suojelusuunnitelmaa kuin Espoonjoelle. Mankinjoen vesistöalueen kunnostustoimet ovat keskittyneet vaelluskalojen nousuesteiden poistamiseen.

Mankinjoen vesistöissä tavoitteena on mahdollistaa vaelluskalojen esteetön nousu Gumbölenjokea Nuuksion Pitkäjärveen saakka. Kalojen nousu on tähän asti pysähtynyt Gumbölen Myllykosken patoon, jonka ohittavan kalatien rakennustyöt ovat loppusuoralla. Kalatie koostuu luonnonmukaisesta koskiosuudesta, 185 metrin pituisesta kalatieuomasta ja kalatien yläosalle sijoitettavasta teräsbetonisesta patorakenteesta. Tämän jälkeen vaellusesteiden purkua jatketaan suunnitelmallisesti yläjuoksulle päin. Dämmanin padon kohdalle suunnitellun kalatien ja Nuuksion Pitkäjärven säännöstelypadon korvaavan luonnonmukaisen, maarakenteisen pohjapadon yleissuunnitelmat ovat valmistuneet, mutta vaativat vielä päivitystä ennen lupaprosessien käynnistämistä hankkeiden toteutusaikataulun venymisen johdosta. Dämmanin suunnittelussa olevat rakenteet tulevat sijoittumaan yksityiselle maa-alueelle ja yhteisille vesialueille. Näin ollen myös maa- ja vesialueiden omistajien kanssa tulee vielä sopia rakenteiden sijoittamisesta.

Vaellusesteiden poiston jälkeen huomio kiinnittyy kutusoraikkojen kunnostamiseen. Gumbölenjoen sivupuroa, Karhusuonpuroa, on kuitenkin jo kunnostettu Espoon ympäristöyhdistyksen, LähiTapiolan, Virtavesien hoitoyhdistyksen ja paikallisen omakotiyhdistyksen yhteistyöllä luoden taimenille kutusoraikkoo. Yhdistykset, kuten Virtavesien hoitoyhdistys, toteuttavat taimenistutuksia ja kutusoraikkokunnostuksia myös muissa Espoon puroissa ympäristökeskuksen tukemana.

Espoonlahden verkkokalastuskielto

Espoonlahdella on voimassa kalastuslain 66 §:n mukainen jokisuukalastuksen kieltö, joka kieltää pyynnin isorysällä kolmea kilometriä lähempänä sekä troolauksen ja nuottauksen viittä kilometriä lähempänä Espoonjoen ja Mankinjokien suita vuoden ympäri. Lisäksi jokisuukalastuksen kieltöön kuuluu myös verkkokalastuskielto kilometriä lähempänä Espoonjoen ja Mankinjokien suita 15.8.-31.10. välisellä ajalla. Lisäksi rasvaevälliset taimenet ovat alueella rauhoitettuja ja ne tulee kaikilla pyyntimuodoilla heti palauttaa vesistöön.

Liikuntapäällikkö Tapani Kortelaisen mukaan Espoonlahden verkkokalastus on Espoon puolella nykyisin hyvin vähäistä ja sitä on tehokkaasti rajoitettu niin kalastuslain kuin lupamyynnin ja sääntöjen pohjalta. Alueella on muutamia verkkoja lähinnä keväisin. Kalastusta varten Espooseen istutetaan rasvaeväleikattuja taimenia.

Helsinki-Espoon kalatalousalue laatii parhaillaan alueelleen käyttö- ja hoitosuunnitelmaa, jossa huomioidaan myös vaelluskalat sekä pyritään yhteistyöhön viereisen Kirkkonummen puoleisen kalatalousalueen kanssa. Käyttö- ja hoitosuunnitelman sisältää mm. perustiedot kalakantojen tilasta, suunnitelman kalakantojen hoitotoimenpiteiksi sekä ehdotuksen vaelluskalojen ja uhanalaisten kalakantojen elinkierron sekä muun biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä. Espoonlahden kalastuskieltojen tiukentamista kannattaa lähteä edistämään, mikäli se nähdään tarpeellisena toimenpiteenä tulevassa käyttö- ja hoitosuunnitelmassa.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 31.8.2020 § 273

Päätösehdotus

Teknisen toimen johtaja Olli Isotalo

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Johanna Karimäen ja Risto Nevanlinnan sekä 19 muun valtuutetun 8.6.2020 jättämään valtuustokysymykseen Espoon alkuperäisten meritaimenkantojen turvaamisesta Espoonjoen ja Mankinjoen vesistöissä sekä toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely Aaltonen Partasen kannattamana ehdotti, että asia palautetaan.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Aaltosen ehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen sen.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

17/50

Ympäristölautakunta

§ 78

22.10.2020

Päätös Kaupunginhallitus:
Asia palautettiin yksimielisesti uudelleen valmisteltavaksi.

Päätöshistoria

Liitteet

2 Teknisen lautakunnan lausunto 16.9.2020

Oheismateriaali

Valtuustokysymys 8.6.2020

5181/10.02.02/2020

Ympäristölautakunta 22.10.2020 § 79

§ 79

Ympäristölautakunnan lausunto Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaehdotuksesta

Valmistelijat / lisätiedot:
Hiironniemi Kalevi
Fagerlund Miina
Kämpe Lasse
Olsen Saara
Airola Johanna
Lundgren Laura
Paavilainen Tommi
Lähteenmäki Tia
Salonpää Lea
Rönnberg Marika
Torniainen Hanna-Mari
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Ympäristöjohtaja Söderman Tarja

Ympäristölautakunta antaa kaupunkisuunnittelukeskukselle Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaehdotuksesta seuraavan lausunnon:

Ilmastomuutoksen hillintä

Ympäristölautakunta pitää hyvänä, että yleiskaavaehdotuksen (25.5.2020 päivätty aineisto) toteuttamisen ilmastovaikutuksia on selvitetty ilmastovaikutusten arvioinnilla. Kuten selvityksessä todetaan, kaavan ohjausvaikutus ilmastonäkökulmasta liittyy erityisesti alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, liikennejärjestelmään ja viherrakenteeseen.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen

Ympäristölautakunta katsoi kaavan luonnosvaiheessa, että Espoon ilmasto-ohjelman tavoitteet oli yleiskaavassa pääosin huomioitu. Ympäristölautakunta pitää kaavaehdotuksessa ilmaston kannalta huolestuttavana sitä, että keskustatoimintojen alue sekä tiiviimmälle asuntorakentamiselle osoitetut A1, A2 alueet ovat pienentyneet ja pientalovaltaiselle rakentamiselle osoitetut A3 alueet sekä kyläalueet ovat lisääntyneet verrattuna kaavaluonnokseen.

Edellä mainitut muutokset johtavat hajanaisempaan yhdyskuntarakenteeseen, joka heikentää Espoon mahdollisuuksia ohjata kaupungin kehittymistä ilmastokestävään suuntaan. Kuten ehdotuksesta laaditussa ilmastovaikutusten arvioinnissa todetaan, tiivis ja taloudellinen yhdyskuntarakenne mahdollistavat olemassa olevan infrastruktuurin hyödyntämisen sekä suunnitelmallisen ja kustannustietoisin kehittämisen. Ympäristölautakunta huomauttaa, että kaavan ekotehokkuusarvioinnissa saadut hyvät tulokset perustuvat kaavaversioon, joka ei vastaa nyt nähtävillä olevan kaavan hajanaisempaa aluerakennetta. Erityisen huolestuttavana ympäristölautakunta pitää sitä, että matalimman tehokkuuden asumisen alueita (A3 alueet) on kaavaratkaisussa pinta alaltaan kaikista asumisen alueista eniten. Alueita on noin 1580 hehtaaria eli yli 9 % koko kaava-alueen pinta alasta. Näin yleiskaava mahdollistaa jopa 12 000 uuden asukkaan sijoittumisen olemassa olevien ja uusien keskusten ulkopuolelle. Jopa vajaan neljäsosan uusista asukkaista arvioidaan sijoittuvan pientalovaltaisille alueille. Ratkaisun myötä on riskinä, että yksityisautoilu ja liikenteen päästöt kasvavat.

Ympäristölautakunta katsoo yleiskaavan kehittyneen osin ristiriitaiseen suuntaan Espoon ilmastotavoitteeseen nähden. Espoo-tarinassa yksi kaupungin tärkeimpiä tavoitteita on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Ympäristölautakunta esittää, että rakennustehokkuutta siirretään kaavassa A3-alueilta etenkin sinne, missä uusi rakentaminen tulee tukeutumaan olemassa oleviin keskuksiin. Alhaisilla rakennustehokkuuksilla ei saavuteta kestävän kehityksen tavoitteita, kaupunkirakenteen kasvu ei ole resurssiviisasta ja entistä enemmän menetetään luonnonympäristöä rakentamiselle ja saadaan vähemmän hyötyä ekosysteemipalveluista.

Nykyinen kaupunkirakenne hajautuu uusien keskusten ja asemaseutujen toteuttamisen myötä. Tämä lisää liikkumisen tarvetta keskusten välillä ja suurimpiin kaupunkikeskuksiin. Tuleva Länsirata onkin avainasemassa joukkoliikenteen läheisyyteen toteutuvan kestävän kasvun takaamisessa. Mikäli keskusten välille ei kyettäisi toteuttamaan riittävän korkean palvelutason joukkoliikenneyhteyksiä, olisi riskinä yksityisautoilun aiheuttamien päästöjen kasvu.

Vaikutukset liikkumiseen

Ympäristölautakunta näkee kaavassa tapahtuneiden muutosten myötä riskinä, että irrallaan rakenteista olevilla pientaloalueilla (A3 alueet) ohjataan yksityisautoilun lisäämiseen, jolloin liikenteen päästöt kasvavat.

Toinen ilmastovaikutusten arvioinnissa tunnistettu riski liittyy siihen, jos kaava ei lähde toteutumaan täysimääräisesti joukkoliikenneyhteyksiin ja solmukohtiin tukeutuen. Kaavan vaiheistamisen toteutuksen skenaariot

eivät ole jatkosuunnittelua sitovia.

Ympäristölautakunta näkee positiivisena, että pyöräilyn baanoja on lisätty verrattuna kaavan luonnosvaiheeseen.

Energiaratkaisut

Ympäristölautakunta katsoi kaavan luonnosvaiheessa, että energiaratkaisuissa on luotu edellytyksiä sekä keskitetylle että hajautetulle uusiutuviin energianlähteisiin pohjautuvalle tuotannolle. Keskuksissa keskitettyjä energiantuotantoratkaisuja on mahdollista toteuttaa taloudellisesti, mutta haja-asutusalueilla näitä edellytyksiä ei ole. Hajanaiset alueet edellyttävät kiinteistökohtaisia energiaratkaisuja.

On hyvä, että kehittämissuosituksissa todetaan, ettei maalämmön hyödyntämiseen liittyviä porakaivoja pääsääntöisesti saa rakentaa tärkeille pohjavesialueille.

Kaavaluonnosvaiheessa ympäristölautakunta totesi, että uusiin teknologioihin, jotka eivät perustu polttamiseen (esim. geotermiset syväreiät, vesistöenergia) on syytä varautua myös yleiskaavatasolla. Onkin positiivista, ettei kaava poissulje keskitetyn energian lisäksi muiden kestävien energiamuotojen hyödyntämistä ja että kaavassa on aluevarauksia paikalliselle uusiutuvalle energiantuotannolle.

Luonnonsuojelu ja virkistys

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja suojeluverkoston vahvistaminen

Kansainväliset ja kansalliset tavoitteet luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämiseksi velvoittavat myös Espoota. Espoo-tarinan yhtenä tavoitteena on, että kaupungin luontoarvot ja luonnon monimuotoisuus säilyvät. Espooseen laadittavissa Luonnonsuojelun toimenpiteissä arvioidaan Espoon ekoloisen verkoston nykytila (EVN) sekä työstetään aluekohtainen toimenpideohjelma Espoo-tarinan tavoitteiden mukaisesti.

Pohjois- ja keskiosien yleiskaavassa rakentamista ohjataan aiemmin luonnontilaisille alueille, jonka seurauksena ja metsien kokonaismäärä vähenee kaava-alueella noin 25% nykyisestä. Tämän vuoksi ympäristölautakunta edellyttää, että Luonnonsuojelun toimenpiteet -ohjelmassa esitettävät luonnonsuojeluverkoston täydennykset, ekologisten yhteydet sekä luonnon monimuotoisuutta turvaavat toimet suojelualueiden ulkopuolella huomioidaan myös yleiskaavassa.

On huomattava, että metsäisten alueiden rakentaminen tulee myös pienentämään Espoon hiilivarastoa ja -nielua vastaavasti, mikä tekee Espoon hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamisesta vaikeaa.

Uusimaa-kaava 2050 maakuntakaavassa esitettyjen suojelualueiden merkitseminen S-merkinnällä yleiskaavaan on hyvä ja tärkeä lisäys riittävän suojeluverkoston edistämiseksi. Ympäristölautakunta esittää, että suojelualueiden kaavamääräystä täydennetään maakuntakaavassa olevalla lisämääräyksellä: "Suojelualueeksi osoitetulle alueelle ei saa suunnitella toimenpiteitä, jotka vaarantavat tai heikentävät niitä luonto- ja ympäristöarvoja, joiden perusteella alueesta on muodostettu suojelualue tai tavoitteena on siitä perustaa sellainen."

Laajapohjainen Ekologisen verkoston nykytilaselvitys osoittaa, että Espoossa on edelleen runsaasti eri kokoisia luonnon arvokohteita sekä laajempia luontokokonaisuuksia, joiden sisällä arvokkaat kohteet sijaitsevat. Luonnon monimuotoisuuden kannalta vähemmän arvokas metsä toimii usein suojavyöhykkeenä arvokkaammille kohdille. Pohjois- ja keskiosien yleiskaavan toteutuessa ja metsäisten alueiden vähentyessä käyttäjäpaine jääville alueille kasvaa. Tämä tarkoittaa vähemmän suojavyöhykkeitä herkille kohteille ja enemmän kulutusta kaikille viheralueille.

Esimerkiksi Miilukorpi – Oittaa -alueella suojelualueet ovat tiukasti A2- ja A3-alueiden ympäröimiä samalla kuin nykyistä yhtenäistä metsäaluetta supistetaan. Suojelualueisiin rajoittuvan muun maankäytön mitoituksessa olisi huomioitava suojavyöhykkeiden ja ekologisten yhteyksien riittävyys. Luontoarvojen turvaamiseksi Oittaaan laajaa A3-aluetta tuleekin ympäristölautakunnan mielestä edelleen vähentää.

Ekologisen verkoston nykytilaselvityksen mukaan suurimmat ristiriidat luontoarvojen ja yleiskaavaehdotuksen välillä ovat Myntinmäen uuden aseman ja keskuksen tuntumassa. Täällä rakentamisen alle jää paljon luontoarvoiltaan merkittävää metsää, vaikka luonnokseen verrattuna ratkaisu on parantunut. Vuoden 2019 luontoselvityksessä Mynttilästä tunnistettiin kaksi maakunnallisesti arvokasta luontoarvokokonaisuutta.

Jotta Myntinmäen juna-asema olisi kannattava, tulee aseman ympäristössä olla noin 10 000 asukasta. Tämä on liian suuri määrä Mynttilän luonnonarvokokonaisuuksille. Korvet, luonnontilaiset suot, norot ja iäkkäät kalliometsät ovat luontotyyppejä, jotka eivät kestä maankäytön mukanaan tuomaa virkistyskäytön ja kulutuksen kasvua. Kaavaehdotuksessa Myntinmäen asemaa ja uusia asuinalueita on siirretty etäämmäksi luontoarvoista mutta merkittävä osa maakunnallisista luontoarvokokonaisuuksista menetetään. Ympäristölautakunta esittää, että luontoarvojen säästämiseksi kaavaehdotuksen mukainen rakentaminen siirretään yleiskaavassa kokonaan arvokokonaisuuksien ulkopuolella ja arvoalueiden ympärille jätetään riittävä rakentamaton suojavyöhyke.

Myös Histassa luontoarvoja jää väistämättä rakentamisalueiden alle. EVN-selvitykseen mukaan rakentamista osoitetaan luonnontilaisille alueille mm. Gobbackassa, Nissbackassa, Miilukorvessa Metsälammen koillispuolella sekä Kalajärvellä Metsämaantien itäpuolella, jossa A2 alue on osoitettu

ekologisen yhteyden päälle. Kaavan yleismääräysten mukaan luonnon monimuotoisuuden ja luonnonsuojelun kannalta arvokkaat alueet tulee ottaa huomioon maankäytön jatkosuunnittelussa sekä turvata arvojen säilyminen.

Ekologiset yhteydet

Ympäristölautakunta toteaa, että maininta tärkeiden viheryhteyksien ja niiden ekologisen toimivuuden turvaamisesta löytyy tällä hetkellä vain parista kaavamerkinnästä (AME), vaikka kaava osoittaa yhteyksiä usealle eri merkinnälle (mm. A2, A3). Ympäristölautakunta esittää vastaavaa maininta muillekin kaavamerkinnöille, varsinkin kun ekoyhteydet on muuten jätetty liitekarttaan. Ympäristölautakunta esittää kaavaehdotuksen liitekartan 3 määräyksen tekstiin (paikallinen yhteys) seuraavaa täydennystä: "Viheryhteyksien ominaispiirteet, jatkuvuus ja ekologinen kytkeytyvyys säilytettävä"

Luonnonsuojelun toimenpideohjelman alustavien kohteiden sijainti ja yleiskaavaehdotuksen merkinnät tukevat pääosin toisiaan.

Toimenpideohjelmaa täydennetään vielä EVN-tulosten pohjalta.

Ympäristölautakunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että noin 3 km² kaavaluonnoksen virkistysalueita on muutettu ehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi. Tämän muutoksen vaikutusta luonnon monimuotoisuuden säilymiselle ei ole selkeästi arvioitu kaavan luontovaikutuksissa.

Arvokkaat kulttuurimaisemat ja -ympäristöt

Luonnosvaiheessa avoimen maisematilan alueille (AM) oli asetettu MRL 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus. AM-alueet ovat ehdotuksessa muuttuneet avoimen maisematilan elinkeinoalueiksi (AME), joilla em. toimenpiderajoitetta ei enää ole. AME-alueista suuri osa on maakuntakaavassa osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeiksi alueiksi. Toimenpiderajoituksen puuttuminen voi johtaa siihen, että AME-alueille tulee esim. maisemaa haittaavia laajoja maantäyttöjä tai -läjityksiä, mukaan lukien kiviainesten varastointia, jotka eivät mahdollisesti tarvitse mitään viranomaislupia. Tämän vuoksi ympäristölautakunta esittää, että MRL 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus palautetaan AME-alueiden kaavamääräyksiin.

Vaikutukset vesistöihin

Pintavedet

Kaavakartasta on poistettu luonnosvaiheen jälkeen merkittävästi virtavesiä ja jäljelle on jätetty ainoastaan joet. Keskeiset purot esitetään oikeusvaikutteisina Luontoarvojen verkosto 2050 -liitekartassa. Ympäristölautakunnan katsoo, että virtavedet tulee palauttaa

kaavakarttaan. Niiden sijainnin esittäminen on oleellista esimerkiksi vesihuollon suunnittelun kannalta.

Mynttilän keskusta-alueen pohjoispuolella sijaitsee Kvarnträskin ja Dämmanin järvet, joita yhdistää Stampforsen koski. Kvarnträskin ja Stampforsenin ympäristöt ovat suojelualueita. Ympäristölautakunta esittää huolensa etenkin Länsiradan rakentamisesta herkan vesistöalueen poikki. Rata halkoo paitsi Stampforsenin koskialueen ja luonnonsuojelun alueen, myös Gumbölejoen kahdessa kohtaa. Vesistöjen ja Mynttilän keskusta-alueen väliin on lisätty suojavyöhykettä luonnosvaiheen jälkeen vesistövaikutusten minimoimiseksi.

Ympäristölautakunta huomauttaa, että keskustatoimintojen läheisyys saattaa aiheuttaa merkittäviä paineita suojelun alueiden lisäksi myös vesistöihin. Vaikka Mynttilän keskuksen hulevesien hallintaa on tutkittu jo laajemmassa kaava-alueen hulevesiselvityksessä, tulee Mynttilän keskuksen rakentamisesta tehdä vielä erillinen vesistövaikutusten arviointi.

Ympäristölautakunta esittää huolensa joukkoliikenteen runkoyhteyden linjaamisesta Espoon Pitkäjärven eteläpään poikki. Koko Pitkäjärven eteläpää on luonto- ja virkistysarvoiltaan kaupungin edustavimpia ja uusi joukkoliikenteen runkoreitti lisää painetta Pitkäjärven luonnontilan muutoksille. Kaupunki panostaa parhaillaan vahvasti Espoon Pitkäjärven tilan parantamiseen ja sille on valmistunut vuosina 2018 ja 2019 hajakuormitus selvitys ja kunnostussuunnitelma.

Tulvienhallinta, hulevedet ja vesihuolto

Kaavaehdotuksen liitekartassa on esitetty hyvin tulvavaara-alueet, missä tulvariski tulee erityisesti huomioida maankäytön suunnittelussa. Ympäristölautakunta haluaa nostaa esille Niipperin Myllypuron alueen, joka on vuosien ajan kärsinyt merkittävistä tulvaongelmista. Niipperin Myllypuron tulvaongelmiin vaikuttaa jatkossa merkittävästi Kalajärven keskuksen tiivistyminen sekä rakentaminen Örkkiniityn, Juvanmalmin ja Perusmäen alueilla. Ympäristölautakunta esittää Niipperin Myllypuroa lisättäväksi liitekarttaan muuksi tulvavaara-alueeksi. Tällä alueella tulvariskit on arvioitava tarkemmin sekä kiinnitettävä erityistä huomiota tulvareittien varmistamiseen, vesien viivytykseen ja alueelliseen hulevesien hallintaan.

Ympäristölautakunta pitää erityisen onnistuneena Pohjois-Espoon yleiskaavaa varten 2019 valmistunutta Hulevesien hallinnan periaatteet Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavassa -selvitystä. Vastaava selvitys tarvittaisiin myös Espoon eteläosiin, missä huomioidaan hulevesien hallintatarpeita niitä vastaanottavien vesistöjen näkökulmasta.

Kaavaselostuksen mukaan pääosa kaavan mukaisen rakentamisen vesihuollon laajenemisalueista liitetään Helsingin seudun ympäristöpalveluiden (HSY) toiminta-alueeseen. Harvaan asutuilla alueilla, mukaan lukien kyläalueet, joille ei ole teknistaloudellisesti kannattavaa laajentaa keskitettyä vesihuoltoverkostoa, vesihuolto toteutetaan lähtökohtaisesti kiinteistökohtaisilla ratkaisuilla.

Yleiskaavassa tulee kiinnittää erityistä huomiota uusiin alueisiin, joita kaavoitetaan pilaantumiselle herkille alueille, kuten pohjavesialueille ja vesistöjen ranta-alueille. Näillä alueilla tulee mahdollistaa ja ennakoida vesihuollon kehittäminen. Sama koskee Loojärven rannalle esitettyjä kyläalueita. Loojärvelle on yhdessä Kirkkonummen kanssa toteutettu hajakuormitus selvitys sekä kunnostussuunnitelma. Järvi on tällä hetkellä luokiteltu ekologiselta tilaltaan huonoksi.

Ympäristölautakunta esittää kaavamääräyksiin lisättäväksi seuraavaa yleismääräystä: vesihuoltoverkoston ulkopuoliset uudet rakentamispaidat tulee sijoittaa jo olemassa olevia asuntovaltaisia alueita ja kyläalueita täydentäen ja tiivistäen siten, että tulevaisuudessa vesihuoltoverkosto voidaan laajentaa näille alueille kustannustehokkaasti.

Pohjavedet

Kaavaehdotuksen kehittämissuosituksessa kerrotaan maalämpökaivojen perustamisrajoitteista pohjavesialueella ja pientalojen mahdollisuudesta rakentaa yksittäisiä lämpökaivoja. Ympäristölautakunta muistuttaa, että tämän osalta käytäntö ja suositukset ovat muuttuneet, eikä nykyään myönnetä lupia edes yksittäisille pientaloille maalämpökaivon poraamiseen tärkeillä pohjavesialueilla. Kehittämissuosituksista ja kaavaselostuksesta tuleekin poistaa lause: ”Pientaloihin voidaan rakentaa yksittäisiä lämpökaivoja, jos hankkeesta ei aiheudu pohjaveden pilaantumista”.

Pohjavesialueet on esitettävä liitekartassa tai kaavakartassa oikeusvaikutteisina.

Ympäristövalvottavat kohteet ja niistä aiheutuvat ympäristöhaitat

Elinkeinoelämän ja teollisuuden alue (TP/T) -merkintään on kaavaehdotuksessa lisätty ”Alueelle ei tule sijoittaa sellaisia toimintoja, jotka häiriintyvät raskaasta liikenteestä, melusta ja pölystä”. Ympäristölautakunta katsoo, että melun ja pölyn lisäksi on huomioitava myös muut päästöt, joita voi muodostua ympäristöhäiriötä aiheuttavista toiminnoista. Kaavamääräystä tulee muuttaa siten, että alueelle ei sijoiteta sellaisia toimintoja, jotka häiriintyvät raskaasta liikenteestä, melusta, pölystä, hajusta tai muusta päästöstä.

Ämmässuon ja Kulmakorven alue

Ämmässuon ET-merkintä yhdyskuntateknisen huollon alueena ja Kulmakorven E-merkintä erityisalueena varmistavat nykyisten toimintojen jatkumisen ja uusien toimintojen kehittämisen.

Yleiskaavaehdotuksessa on lisätty Ämmässuon yhdyskuntateknisen huollon ja Kulmakorven erityisalueen ympärille EV-merkinnällä suojaviheralue, jossa kaavamääräysten mukaan tulee turvata riittävä suojapuusto ja muu suojakasvillisuus. Maisemaa muuttava toiminta tai puiden kaataminen edellyttää maisematyölupaa. Ympäristölautakunta katsoo, että EV-merkinnän lisääminen kaavaehdotuksessa on selkeä parannus, jolla varmistetaan, että toimintojen ympärillä säilyy jatkossakin puustoinen vyöhyke, joka omalta osaltaan ehkäisee asutuksen suuntaan aiheutuvia haittoja.

Yleiskaavaehdotuksessa Ämmässuo-Kulmakorven yhdyskuntateknisen huollon alueen (ET), elinkeinoelämän ja teollisuuden alueen (TP/T) ja erityisalueen (E) melualueille on kaavoitettu virkistysalueita. Ympäristöluvista melutasojen raja-arvot annetaan ampumaratoja lukuun ottamatta valtioneuvoston päätöksen 993/1992 perusteella. Päätöksen mukaan taajamien ulkopuolella olevilla virkistysalueilla tai loma-asumiseen käytettävillä alueilla ei saa ylittyä päiväajalla 45 dB:n keskiäänitaso. Raja-arvoa tulee noudattaa virkistysalueilla, mikäli alue on aktiivisessa virkistyskäytössä.

Kattavista melusuojauksista huolimatta mm. E-alueelle suunniteltu Lankasuon louhinnan- ja kivenmurskauksen sekä muiden alueen toimintojen aiheuttama yli 45 dB:n päiväaikaisen keskiäänitason melualue ulottuu paikoitellen yli 1000 metrin etäisyydelle E-alueen etelä- ja kaakkoisrajasta. Taajamien ulkopuolelle sijoittuvia virkistysalueita ei tule kaavoittaa alle 1000 metriä etäisyydelle E-alueesta. Poikkeuksen tähän voi tehdä Turunväylän läheisyydessä olevilla virkistysalueilla, joilla liikennemelu on voimakasta.

Myös Kolmperän kaakkoispuolinen virkistysalue sijaitsee huomattavan lähellä meluavia toimintoja. Ympäristölautakunnan mielestä edellä mainitut virkistysalueet tulee muuttaa suojaviheralueiksi, maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi tai merkitä jollain muulla neutraalimmalla kaavamerkinnällä. Kaavamerkinnöillä tulee myös varmistaa, että Ämmässuo-Kulmakorven toimintojen aiheuttamalle yli 45 dB:n päiväaikaiselle melualueelle ei rakenneta uusia vapaa-ajan asuntoja ja yli 55 dB:n päiväaikaiselle melualueelle ei rakenneta uusia asuinrakennuksia. Nämä muutokset ovat tarpeen, jotta varmistetaan myös tulevaisuudessa riittävät toimintaedellytykset Ämmässuo-Kulmakorven alueen meluaville toiminnoille.

Kulmakorpeen saa yleiskaavaehdotuksen mukaan sijoittaa uutena

toimintana sijoittaa ampumaurheilua, joka aiheuttaa täysin uudenlaista kauas kantautuvaa melua. Lisäksi melua syntyy iltaisin ja viikonloppuisin, jolloin muuta meluavaa toimintaa ei alueella ole. Ammunnan melu tulisi häiritsemään nykyisiä lähiasukkaita. Lisäksi Histaan suunniteltu 15 000 asukkaan asuinalue tuo suuren määrän uusia ihmisiä ampumaradasta kantautuvan melun mahdolliselle vaikutusalueelle. Kaavaehdotuksen kehittämissuosituksen mukaan häiriötä aiheuttavat urheilutoiminnot tulee sijoittaa maavallien suojaan. Häiriötä aiheuttavien ympäristövaikutusten vähentämisen keinoina esitetään vesilain, ympäristönsuojelulain ja maan aineslain edellyttämät luvat. Kaavoituksella kuitenkin luodaan edellytykset toimintojen sijoittamiseen tietylle alueelle, eikä ampumaurheilun osoittaminen Kulmakorpeen ole suotavaa, koska siitä aiheutuu lähiasutukselle häiriötä, jota ei lupaprosessilla välttämättä saada riittävästi estettyä. Ympäristölautakunta esittää, että ampumaurheilun salliminen Kulmakorven alueella poistetaan yleiskaavasta.

Vaikka Ämmäsuon ja Kulmakorven alueella on ympäristöluvut häiriötä aiheuttaville toiminnoille, niistä aiheutuu silti haittoja lähiasukkaita. Ämmäsuolla kompostoidaan biojätteitä ja paalataan sekajätettä Vantaan jätevoimalan huoltoseisokkien aikana. Näitä toimintoja ei koskaan saada täysin hajuttomiksi. Biojätteen käsittelystä on syntynyt toisinaan pitkälle leviäviä hajuhaittoja. Histaan suunniteltu 15 000 asukkaan asuinalue tuo suuren määrän uusia ihmisiä potentiaaliselle hajualueelle. Ympäristölautakunta katsoo, että tätä ei ole riittävästi otettu kaavaehdotuksessa huomioon.

Lahnuksen ampumarata

Lahnuksen ampumaradan alue on merkitty kaavassa erityisalueeksi (E). Lahnuksen ampumaradan merkittävin melulähde on rata-alueen pohjoisosassa sijaitseva kiväärirata. Kivääriradan länsipuolella sijaitseva kaistale noin 100 metrin päässä ampumapaikasta on merkitty virkistysalueeksi. Tämä virkistysalueen osa sijaitsee niin lähellä ampumarataa, että alueella todennäköisesti ylittyy ampumaratamelun ohjearvot (VNp 53/1997) virkistysalueille. Kivääriradan itäpuolinen alue on maa- ja metsätalousaluetta (M), jolle sallitaan haja-asutusluonteinen rakentaminen. Ampumaradan toiminnan turvaamiseksi kivääriradan länsipuolinen virkistysalue tulee merkitä suojaviheralueeksi tai merkitä jollain muulla neutraalimmalla merkinnällä. Kivääriradan itäpuolelle olevalle maa- ja metsätalousalueelle (E) tulee merkitä radan melualue tai tehdä jokin muu kaavamerkintä, joka varmistaa, että alueelle ei myönnetä uusia rakennuslupia asuin- tai vapaa-ajanrakennuksille.

Eläinsuojat

Kaava-alueella on kymmeniä hevostalleja. Talleja on esimerkiksi niillä alueilla, jotka yleiskaavaehdotuksessa on merkitty asuntovaltaiseksi

alueeksi ja loma-asuntoalueeksi. Eläinsuojat ja niihin liittyvät mahdolliset hajuhaitat tulee huomioida yleiskaavassa.

Ympäristölautakunnan mielestä asuntovaltaisten ja loma-asuntoalueiden kaavamääräyksiin tulee sisällyttää merkintä riittävästä etäisyydestä asunnon ja tallin, lantalan ja ulkotarhan välisestä etäisyydestä. Uudenmaan ympäristökeskuksen muistiossa (14.12.2006, UUS-2006-Y-593) tallin, lantalan ja ulkotarhan vähimmäisetäisyys naapurikiinteistön rajasta on suositeltu olevan vähintään 50 m. Etäisyyden riittävyttä arvioitaessa tulee ottaa huomioon paikalliset maasto-, maisema- ja rakentamisolosuhteet. Eläinsuojiin ja niihin liittyvään toiminnan etäisyyksiin on lisäksi asetettu vaatimuksia mm. nitraattiasetuksessa (1250/2014) sekä Espoo kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä ja rakennusjärjestyksessä.

Liikenteen haitat

Ympäristölautakunta esittää, että melua koskevaan yleismääräykseen lisätään maininta lentomelusta.

Käsittely

Asia käsiteltiin § 75 jälkeen.

Isto Havu ehdotti Ulla Palomäen kannattamana, että lausunnosta poistetaan seuraavat kohdat: otsikon "Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen" alta kaksi ensimmäistä kappaletta, otsikon "Vaikutukset liikkumiseen" alta ensimmäinen kappale ja toisen kappaleen ensimmäinen sana "Toinen".

Marika Visakova ilmoitti kannattavansa esittelijän päätösehdotusta.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että on tehty esittelijän esityksestä poikkeava kannatettu ehdotus, jonka johdosta on äänestettävä. Puheenjohtaja ehdotti, että ne, jotka kannattavat esittelijän ehdotusta, äänestävät "jaa" ja ne, jotka kannattavat Havun ehdotusta, äänestävät "ei". Äänestyksen päätyttyä puheenjohtaja totesi ympäristölautakunnan 6 äänellä 5 ääntä vastaan yhden äänestäessä tyhjää ja yhden ollessa poissa hyväksyneen Havun tekemän muutosehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Marika Visakova ilmoitti eriävän mielipiteensä. Visakovan eriävä mielipide on pöytäkirjan liitteenä.

Esittelijän kokouksessa tekemät muutokset on huomioitu pöytäkirjassa.

Päätös

Ympäristölautakunta:

Ympäristölautakunta antaa kaupunkisuunnittelukeskukselle Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaehdotuksesta seuraavan lausunnon:

Ilmastomuutoksen hillintä

Ympäristölautakunta pitää hyvänä, että yleiskaavaehdotuksen (25.5.2020 päivätty aineisto) toteuttamisen ilmastovaikutuksia on selvitetty ilmastovaikutusten arvioinnilla. Kuten selvityksessä todetaan, kaavan ohjausvaikutus ilmastönäkökulmasta liittyy erityisesti alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, liikennejärjestelmään ja viherrakenteeseen.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen

Ympäristölautakunta katsoo yleiskaavan kehittyneen osin ristiriitaiseen suuntaan Espoon ilmastotavoitteeseen nähden. Espoo-tarinassa yksi kaupungin tärkeimpiä tavoitteita on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Ympäristölautakunta esittää, että rakennustehokkuutta siirretään kaavassa A3-alueilta etenkin sinne, missä uusi rakentaminen tulee tukeutumaan olemassa oleviin keskuksiin. Alhaisilla rakennustehokkuuksilla ei saavuteta kestävän kehityksen tavoitteita, kaupunkirakenteen kasvu ei ole resurssiviisasta ja entistä enemmän menetetään luonnonympäristöä rakentamiselle ja saadaan vähemmän hyötyä ekosysteemipalveluista.

Nykyinen kaupunkirakenne hajautuu uusien keskusten ja asemaseutujen toteuttamisen myötä. Tämä lisää liikkumisen tarvetta keskusten välillä ja suurimpiin kaupunkikeskuksiin. Tuleva Länsirata onkin avainasemassa joukkoliikenteen läheisyyteen toteutuvan kestävän kasvun takaamisessa. Mikäli keskusten välille ei kyettäisi toteuttamaan riittävän korkean palvelutason joukkoliikenneyhteyksiä, olisi riskinä yksityisautoilun aiheuttamien päästöjen kasvu.

Vaikutukset liikkumiseen

Ilmastovaikutusten arvioinnissa tunnistettu riski liittyy siihen, jos kaava ei lähde toteutumaan täysimääräisesti joukkoliikenneyhteyksiin ja solmukohtiin tukeutuen. Kaavan vaiheistamisen toteutuksen skenaariot eivät ole jatkosuunnittelua sitovia.

Ympäristölautakunta näkee positiivisena, että pyöräilyn baanoja on lisätty verrattuna kaavan luonnosvaiheeseen.

Energiaratkaisut

Ympäristölautakunta katsoi kaavan luonnosvaiheessa, että energiaratkaisuissa on luotu edellytyksiä sekä keskitetyille että hajautetulle uusiutuviin energianlähteisiin pohjautuvalle tuotannolle. Keskuksissa keskitettyjä energiantuotantoratkaisuja on mahdollista toteuttaa taloudellisesti, mutta haja-

asutusalueilla näitä edellytyksiä ei ole. Hajanaiset alueet edellyttävät kiinteistökohtaisia energiaratkaisuja.

On hyvä, että kehittämissuosituksissa todetaan, ettei maalämmön hyödyntämiseen liittyviä porakaivoja pääsääntöisesti saa rakentaa tärkeille pohjavesialueille.

Kaavaluonnosvaiheessa ympäristölautakunta totesi, että uusiin teknologioihin, jotka eivät perustu polttamiseen (esim. geotermiset syväreiät, vesistöenergia) on syytä varautua myös yleiskaavatasolla. Onkin positiivista, ettei kaava poissulje keskitetyn energian lisäksi muiden kestävien energiamuotojen hyödyntämistä ja että kaavassa on aluevarauksia paikalliselle uusiutuvalle energiantuotannolle.

Luonnonsuojelu ja virkistys

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja suojeluverkoston vahvistaminen

Kansainväliset ja kansalliset tavoitteet luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämiseksi velvoittavat myös Espoota. Espoo-tarinan yhtenä tavoitteena on, että kaupungin luontoarvot ja luonnon monimuotoisuus säilyvät. Espooseen laadittavissa Luonnonsuojelun toimenpiteissä arvioidaan Espoon ekoloisen verkoston nykytila (EVN) sekä työstetään aluekohtainen toimenpideohjelma Espoo-tarinan tavoitteiden mukaisesti.

Pohjois- ja keskiosien yleiskaavassa rakentamista ohjataan aiemmin luonnontilaisille alueille, jonka seurauksena ja metsien kokonaismäärä vähenee kaava-alueella noin 25% nykyisestä. Tämän vuoksi ympäristölautakunta edellyttää, että Luonnonsuojelun toimenpiteet -ohjelmassa esitettävät luonnonsuojeluverkoston täydennykset, ekologisten yhteydet sekä luonnon monimuotoisuutta turvaavat toimet suojelualueiden ulkopuolella huomioidaan myös yleiskaavassa.

On huomattava, että metsäisten alueiden rakentaminen tulee myös pienentämään Espoon hiilivarastoa ja -nielua vastaavasti, mikä tekee Espoon hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamisesta vaikeaa.

Uusimaa-kaava 2050 maakuntakaavassa esitettyjen suojelualueiden merkitseminen S-merkinnällä yleiskaavaan on hyvä ja tärkeä lisäys riittävän suojeluverkoston edistämiseksi. Ympäristölautakunta esittää, että suojelualueiden kaavamääräystä täydennetään maakuntakaavassa olevalla lisämääräyksellä: "Suojelualueeksi osoitetulle alueelle ei saa suunnitella toimenpiteitä, jotka vaarantavat tai heikentävät niitä luonto- ja ympäristöarvoja, joiden perusteella alueesta on muodostettu suojelualue tai tavoitteena on siitä perustaa sellainen."

Laajapohjainen Ekologisen verkoston nykytilaselvitys osoittaa, että Espoossa on edelleen runsaasti eri kokoisia luonnon arvokohteita sekä laajempia luontokokonaisuuksia, joiden sisällä arvokkaat kohteet

sijaitsevat. Luonnon monimuotoisuuden kannalta vähemmän arvokas metsä toimii usein suojavyöhykkeenä arvokkaammille kohdille. Pohjois- ja keskiosien yleiskaavan toteutuessa ja metsäisten alueiden vähentyessä käyttäjäpaine jääville alueille kasvaa. Tämä tarkoittaa vähemmän suojavyöhykkeitä herkille kohteille ja enemmän kulutusta kaikille viheralueille.

Esimerkiksi Miilukorpi – Oittaa -alueella suojelualueet ovat tiukasti A2- ja A3-alueiden ympäröimiä samalla kuin nykyistä yhtenäistä metsäaluetta supistetaan. Suojelualueisiin rajoittuvan muun maankäytön mitoituksessa olisi huomioitava suojavyöhykkeiden ja ekologisten yhteyksien riittävyys. Luontoarvojen turvaamiseksi Oittaaan laajaa A3-aluetta tuleekin ympäristölautakunnan mielestä edelleen vähentää.

Ekologisen verkoston nykytilaselvityksen mukaan suurimmat ristiriidat luontoarvojen ja yleiskaavaehdotuksen välillä ovat Myntinmäen uuden aseman ja keskuksen tuntumassa. Täällä rakentamisen alle jää paljon luontoarvoiltaan merkittävää metsää, vaikka luonnokseen verrattuna ratkaisu on parantunut. Vuoden 2019 luontoselvityksessä Mynttilästä tunnistettiin kaksi maakunnallisesti arvokasta luontoarvokokonaisuutta.

Jotta Myntinmäen juna-asema olisi kannattava, tulee aseman ympäristössä olla noin 10 000 asukasta. Tämä on liian suuri määrä Mynttilän luonnonarvokokonaisuuksille. Korvet, luonnontilaiset suot, norot ja iäkkäät kalliometsät ovat luontotyyppejä, jotka eivät kestä maankäytön mukanaan tuomaa virkistyskäytön ja kulutuksen kasvua. Kaavaehdotuksessa Myntinmäen asemaa ja uusia asuinalueita on siirretty etäämmäksi luontoarvoista mutta merkittävä osa maakunnallisista luontoarvokokonaisuuksista menetetään. Ympäristölautakunta esittää, että luontoarvojen säästämiseksi kaavaehdotuksen mukainen rakentaminen siirretään yleiskaavassa kokonaan arvokokonaisuuksien ulkopuolella ja arvoalueiden ympärille jätetään riittävä rakentamaton suojavyöhyke.

Myös Histassa luontoarvoja jää väistämättä rakentamisalueiden alle. EVN-selvitykseen mukaan rakentamista osoitetaan luonnontilaisille alueille mm. Gobbackassa, Nissbackassa, Miilukorvessa Metsälammen koillispuolella sekä Kalajärvellä Metsämaantien itäpuolella, jossa A2 alue on osoitettu ekologisen yhteyden päälle. Kaavan yleismääräysten mukaan luonnon monimuotoisuuden ja luonnonsuojelun kannalta arvokkaat alueet tulee ottaa huomioon maankäytön jatkosuunnittelussa sekä turvata arvojen säilyminen.

Ekologiset yhteydet

Ympäristölautakunta toteaa, että maininta tärkeiden viheryhteyksien ja niiden ekologisen toimivuuden turvaamisesta löytyy tällä hetkellä vain parista kaavamerkinnästä (AME), vaikka kaava osoittaa yhteyksiä usealle eri merkinnälle (mm. A2, A3). Ympäristölautakunta esittää vastaavaa maininta muillekin kaavamerkinnoille, varsinkin kun ekoyhteydet on

muuten jätetty liitekarttaan. Ympäristölautakunta esittää kaavaehdotuksen liitekartan 3 määräyksen tekstiin (paikallinen yhteys) seuraavaa täydennystä: "Viheryhteyksien ominaispiirteet, jatkuvuus ja ekologinen kytkeytyvyys säilytettävä"

Luonnonsuojelun toimenpideohjelman alustavien kohteiden sijainti ja yleiskaavaehdotuksen merkinnät tukevat pääosin toisiaan.

Toimenpideohjelmaa täydennetään vielä EVN-tulosten pohjalta.

Ympäristölautakunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että noin 3 km² kaavaluonnoksen virkistysalueita on muutettu ehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi. Tämän muutoksen vaikutusta luonnon monimuotoisuuden säilymiselle ei ole selkeästi arvioitu kaavan luontovaikutuksissa.

Arvokkaat kulttuurimaisemat ja -ympäristöt

Luonnosvaiheessa avoimen maisematilan alueille (AM) oli asetettu MRL 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus. AM-alueet ovat ehdotuksessa muuttuneet avoimen maisematilan elinkeinoalueiksi (AME), joilla em. toimenpiderajoitetta ei enää ole. AME-alueista suuri osa on maakuntakaavassa osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeiksi alueiksi. Toimenpiderajoituksen puuttuminen voi johtaa siihen, että AME-alueille tulee esim. maisemaa haittaavia laajoja maantäyttöjä tai -läjityksiä, mukaan lukien kiviainesten varastointia, jotka eivät mahdollisesti tarvitse mitään viranomaislupia. Tämän vuoksi ympäristölautakunta esittää, että MRL 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus palautetaan AME-alueiden kaavamääräyksiin.

Vaikutukset vesistöihin

Pintavedet

Kaavakartasta on poistettu luonnosvaiheen jälkeen merkittävästi virtavesiä ja jäljelle on jätetty ainoastaan joet. Keskeiset purot esitetään oikeusvaikutteisina Luontoarvojen verkosto 2050 -liitekartassa. Ympäristölautakunnan katsoo, että virtavedet tulee palauttaa kaavakarttaan. Niiden sijainnin esittäminen on oleellista esimerkiksi vesihuollon suunnittelun kannalta.

Mynttilän keskusta-alueen pohjoispuolella

sijaitsee Kvarnträskin ja Dämmanin järvet, joita yhdistää Stampforsen koski. Kvarnträskin ja Stampforsenin ympäristöt ovat

suojelualueita. Ympäristölautakunta esittää huolensa etenkin Länsiradan rakentamisesta herkan vesistöalueen poikki. Rata halkoo

paitsi Stampforsenin koskialueen ja luonnonsuojelualueen,

myös Gumbölejoen kahdessa kohtaa. Vesistöjen ja Mynttilän keskusta-alueen väliin on lisätty suojavyöhykettä luonnosvaiheen

jälkeen vesistövaikutusten minimoimiseksi.

Ympäristölautakunta huomauttaa, että keskustatoimintojen läheisyys saattaa aiheuttaa merkittäviä paineita suojelualueiden lisäksi myös vesistöihin. Vaikka Mynttilän keskuksen hulevesien hallintaa on tutkittu jo laajemmassa kaava-alueen hulevesiselvityksessä, tulee Mynttilän keskuksen rakentamisesta tehdä vielä erillinen vesistövaikutusten arviointi.

Ympäristölautakunta esittää huolensa joukkoliikenteen runkoyhteyden linjaamisesta Espoon Pitkäjärven eteläpään poikki. Koko Pitkäjärven eteläpää on luonto- ja virkistysarvoiltaan kaupungin edustavimpia ja uusi joukkoliikenteen runkoreitti lisää painetta Pitkäjärven luonnontilan muutoksille. Kaupunki panostaa parhaillaan vahvasti Espoon Pitkäjärven tilan parantamiseen ja sille on valmistunut vuosina 2018 ja 2019 hajakuormitus selvitys ja kunnostussuunnitelma.

Tulvienhallinta, hulevedet ja vesihuolto

Kaavaehdotuksen liitekartassa on esitetty hyvin tulvavaara-alueet, missä tulvariski tulee erityisesti huomioida maankäytön suunnittelussa. Ympäristölautakunta haluaa nostaa esille Niipperin Myllypuron alueen, joka on vuosien ajan kärsinyt merkittävistä tulvaongelmista. Niipperin Myllypuron tulvaongelmiin vaikuttaa jatkossa merkittävästi Kalajärven keskuksen tiivistyminen sekä rakentaminen Örkkiniityn, Juvanmalmin ja Perusmäen alueilla. Ympäristölautakunta esittää Niipperin Myllypuroa lisättäväksi liitekarttaan muuksi tulvavaara-alueeksi. Tällä alueella tulvariskit on arvioitava tarkemmin sekä kiinnitettävä erityistä huomiota tulvareittien varmistamiseen, vesien viivytykseen ja alueelliseen hulevesien hallintaan.

Ympäristölautakunta pitää erityisen onnistuneena Pohjois-Espoon yleiskaavaa varten 2019 valmistunutta Hulevesien hallinnan periaatteet Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavassa -selvitystä. Vastaava selvitys tarvittaisiin myös Espoon eteläosiin, missä huomioidaan hulevesien hallintatarpeita niitä vastaanottavien vesistöjen näkökulmasta.

Kaavaselostuksen mukaan pääosa kaavan mukaisen rakentamisen vesihuollon laajenemisalueista liitetään Helsingin seudun ympäristöpalveluiden (HSY) toiminta-alueeseen. Harvaan asutuilla alueilla, mukaan lukien kyläalueet, joille ei ole teknistaloudellisesti kannattavaa laajentaa keskitettyä vesihuoltoverkostoa, vesihuolto toteutetaan lähtökohtaisesti kiinteistökohtaisilla ratkaisuilla.

Yleiskaavassa tulee kiinnittää erityistä huomiota uusiin alueisiin, joita kaavoitetaan pilaantumiselle herkille alueille, kuten pohjavesialueille ja vesistöjen ranta-alueille. Näillä alueilla tulee mahdollistaa ja ennakoita vesihuollon kehittäminen. Sama koskee Loojärven rannalle

esitettyjä kyläalueita. Loojärvelle on yhdessä Kirkkonummen kanssa toteutettu hajakuormitus selvitys sekä kunnostussuunnitelma. Järvi on tällä hetkellä luokiteltu ekologiselta tilaltaan huonoksi.

Ympäristölautakunta esittää kaavamääräyksiin lisättäväksi seuraavaa yleismääräystä: vesihuoltoverkoston ulkopuoliset uudet rakentamispaikat tulee sijoittaa jo olemassa olevia asuntovaltaisia alueita ja kyläalueita täydentäen ja tiivistäen siten, että tulevaisuudessa vesihuoltoverkosto voidaan laajentaa näille alueille kustannustehokkaasti.

Pohjavedet

Kaavaehdotuksen kehittämissuosituksessa kerrotaan maalämpökaivojen perustamisrajoitteista pohjavesialueella ja pientalojen mahdollisuudesta rakentaa yksittäisiä lämpökaivoja. Ympäristölautakunta muistuttaa, että tämän osalta käytäntö ja suositukset ovat muuttuneet, eikä nykyään myönnetä lupia edes yksittäisille pientaloille maalämpökaivon poraamiseen tärkeillä pohjavesialueilla. Kehittämissuosituksista ja kaavaselostuksesta tuleekin poistaa lause: ”Pientaloihin voidaan rakentaa yksittäisiä lämpökaivoja, jos hankkeesta ei aiheudu pohjaveden pilaantumista”.

Pohjavesialueet on esitettävä liitekartassa tai kaavakartassa oikeusvaikutteisina.

Ympäristövalvottavat kohteet ja niistä aiheutuvat ympäristöhaitat

Elinkeinoelämän ja teollisuuden alue (TP/T) -merkintään on kaavaehdotuksessa lisätty ”Alueelle ei tule sijoittaa sellaisia toimintoja, jotka häiriintyvät raskaasta liikenteestä, melusta ja pölystä”. Ympäristölautakunta katsoo, että melun ja pölyn lisäksi on huomioitava myös muut päästöt, joita voi muodostua ympäristöhäiriötä aiheuttavista toiminnoista. Kaavamääräystä tulee muuttaa siten, että alueelle ei sijoiteta sellaisia toimintoja, jotka häiriintyvät raskaasta liikenteestä, melusta, pölystä, hajusta tai muusta päästöstä.

Ämmässuon ja Kulmakorven alue

Ämmässuon ET-merkintä yhdyskuntateknisen huollon alueena ja Kulmakorven E-merkintä erityisalueena varmistavat nykyisten toimintojen jatkumisen ja uusien toimintojen kehittämisen.

Yleiskaavaehdotuksessa on lisätty Ämmässuon yhdyskuntateknisen huollon ja Kulmakorven erityisalueen ympärille EV-merkinnällä suojaviheralue, jossa kaavamääräysten mukaan tulee turvata riittävä suojapuusto ja muu suojakasvillisuus. Maisemaa muuttava toiminta tai puiden kaataminen edellyttää maisematyölupaa. Ympäristölautakunta katsoo, että EV-merkinnän lisääminen kaavaehdotuksessa on selkeä

parannus, jolla varmistetaan, että toimintojen ympärillä säilyy jatkossakin puustoinen vyöhyke, joka omalta osaltaan ehkäisee asutuksen suuntaan aiheutuvia haittoja.

Yleiskaavaehdotuksessa Ämmässuo-Kulmakorven yhdyskuntateknisen huollon alueen (ET), elinkeinoelämän ja teollisuuden alueen (TP/T) ja erityisalueen (E) melualueille on kaavoitettu virkistysalueita. Ympäristöluvissa melutasojen raja-arvot annetaan ampumaratoja lukuun ottamatta valtioneuvoston päätöksen 993/1992 perusteella. Päätöksen mukaan taajamien ulkopuolella olevilla virkistysalueilla tai loma-asumiseen käytettävillä alueilla ei saa ylittyä päiväajalla 45 dB:n keskiäänitaso. Raja-arvoa tulee noudattaa virkistysalueilla, mikäli alue on aktiivisessa virkistyskäytössä.

Kattavista melusuojuuksista huolimatta mm. E-alueelle suunniteltu Lankasuon louhinnan- ja kivenmurskauksen sekä muiden alueen toimintojen aiheuttama yli 45 dB:n päiväaikaisen keskiäänitason melualue ulottuu paikoitellen yli 1000 metrin etäisyydelle E-alueen etelä- ja kaakkoisrajasta. Taajamien ulkopuolelle sijoittuvia virkistysalueita ei tule kaavoittaa alle 1000 metriä etäisyydelle E-alueesta. Poikkeuksen tähän voi tehdä Turunväylän läheisyydessä olevilla virkistysalueilla, joilla liikennemelu on voimakasta.

Myös Kolmperän kaakkoispuolinen virkistysalue sijaitsee huomattavan lähellä meluavia toimintoja. Ympäristölautakunnan mielestä edellä mainitut virkistysalueet tulee muuttaa suojaviheralueiksi, maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi tai merkitä jollain muulla neutraalimmalla kaavamerkinnällä. Kaavamerkinnöillä tulee myös varmistaa, että Ämmässuo-Kulmakorven toimintojen aiheuttamalle yli 45 dB:n päiväaikaiselle melualueelle ei rakenneta uusia vapaa-ajan asuntoja ja yli 55 dB:n päiväaikaiselle melualueelle ei rakenneta uusia asuinrakennuksia. Nämä muutokset ovat tarpeen, jotta varmistetaan myös tulevaisuudessa riittävät toimintaedellytykset Ämmässuo-Kulmakorven alueen meluaville toiminnoille.

Kulmakorpeen saa yleiskaavaehdotuksen mukaan sijoittaa uutena toimintana ampumaurheilua, joka aiheuttaa täysin uudenlaista kauas kantautuvaa melua. Lisäksi melua syntyy iltaisin ja viikonloppuisin, jolloin muuta meluavaa toimintaa ei alueella ole. Ammunnan melu tulisi häiritsemään nykyisiä lähiasukkaita. Lisäksi Histaan suunniteltu 15 000 asukkaan asuinalue tuo suuren määrän uusia ihmisiä ampumaradasta kantautuvan melun mahdolliselle vaikutusalueelle. Kaavaehdotuksen kehittämissuosituksen mukaan häiriötä aiheuttavat urheilutoiminnot tulee sijoittaa maavallien suojaan. Häiriötä aiheuttavien ympäristövaikutusten vähentämisen keinoina esitetään vesilain, ympäristönsuojelulain ja maaineslain edellyttämät luvat. Kaavoituksella kuitenkin luodaan edellytykset toimintojen sijoittamiseen tietylle alueelle, eikä ampumaurheilun osoittaminen Kulmakorpeen ole suotavaa, koska siitä aiheutuu

lähiasutukselle häiriötä, jota ei lupaprosessilla välttämättä saada riittävästi estettyä. Ympäristölautakunta esittää, että ampumaurheilun salliminen Kulmakorven alueella poistetaan yleiskaavasta.

Vaikka Ämmässuon ja Kulmakorven alueella on ympäristöluvut häiriöitä aiheuttaville toiminnoille, niistä aiheutuu silti haittoja lähiasukkaille. Ämmässuolla kompostoidaan biojätteitä ja paalataan sekajätettä Vantaan jätevoimalan huoltoseisokkien aikana. Näitä toimintoja ei koskaan saada täysin hajuttomiksi. Biojätteen käsittelystä on syntynyt toisinaan pitkälle leviäviä hajuhaittoja. Histaan suunniteltu 15 000 asukkaan asuinalue tuo suuren määrän uusia ihmisiä potentiaaliselle hajualueelle. Ympäristölautakunta katsoo, että tätä ei ole riittävästi otettu kaavaehdotuksessa huomioon.

Lahnuksen ampumarata

Lahnuksen ampumaradan alue on merkitty kaavassa erityisalueeksi (E). Lahnuksen ampumaradan merkittävin melulähde on rata-alueen pohjoisosassa sijaitseva kiväärirata. Kivääriradan länsipuolella sijaitseva kaistale noin 100 metrin päässä ampumapaikasta on merkitty virkistysalueeksi. Tämä virkistysalueen osa sijaitsee niin lähellä ampumarataa, että alueella todennäköisesti ylittyy ampumaratamelun ohjearvot (VNp 53/1997) virkistysalueille. Kivääriradan itäpuolinen alue on maa- ja metsätalousaluetta (M), jolle sallitaan haja-asutusluonteinen rakentaminen. Ympäristölautakunnan mielestä ampumaradan toiminnan turvaamiseksi kivääriradan länsipuolinen virkistysalue tulee merkitä suojaviheralueeksi tai merkitä jollain muulla neutraalimmalla merkinnällä. Kivääriradan itäpuolelle olevalle maa- ja metsätalousalueelle (E) tulee merkitä radan melualue tai tehdä jokin muu kaavamerkintä, joka varmistaa, että alueelle ei myönnetä uusia rakennuslupia asuin- tai vapaa-ajanrakennuksille.

Eläinsuojat

Kaava-alueella on kymmeniä hevostalleja. Talleja on esimerkiksi niillä alueilla, jotka yleiskaavaehdotuksessa on merkitty asuntovaltaiseksi alueeksi ja loma-asuntoalueeksi. Eläinsuojat ja niihin liittyvät mahdolliset hajuhaitat tulee huomioida yleiskaavassa.

Ympäristölautakunnan mielestä asuntovaltaisten ja loma-asuntoalueiden kaavamääräyksiin tulee sisällyttää merkintä riittävästä etäisyydestä asunnon ja tallin, lantalan ja ulkotarhan välisestä etäisyydestä. Uudenmaan ympäristökeskuksen muistiossa (14.12.2006, UUS-2006-Y-593) tallin, lantalan ja ulkotarhan vähimmäisetäisyys naapurikiinteistön rajasta on suositeltu olevan vähintään 50 m. Etäisyyden riittävyttä arvioitaessa tulee ottaa huomioon paikalliset maasto-, maisema- ja rakentamisolosuhteet. Eläinsuojiin ja niihin liittyvään toiminnan etäisyyksiin

on lisäksi asetettu vaatimuksia mm. nitraattiasetuksessa (1250/2014) sekä Espoo kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä ja rakennusjärjestyksessä.

Liikenteen haitat

Ympäristölautakunta esittää, että melua koskevaan yleismääräykseen lisätään maininta lentomelusta.

Selostus

Espoon pohjoisosien yleiskaavaehdotus on nähtävillä 7.9. – 20.10.2020. Yleiskaavaehdotuksessa on varauduttu noin 60 000 uuteen asukkaaseen ja noin 11 000 uuteen työpaikkaan vuoteen 2050 mennessä. Alueella nykyisin voimassa olevien yleiskaavojen uudistaminen on katsottu tarpeelliseksi, koska niiden asukasmitoitus ei vastaa pitkän aikavälin väestökehitysarviota eikä mahdollista esimerkiksi Länsiradan uusien asemanseutujen rakentamista. Valmisteltu kaavaratkaisu perustuu ”keskustojen verkosto” -malliin, jossa viisi keskustaa (Espoon keskus, Myntinmäki, Hista, Kalajärvi ja Viiskorpi) sijaitsevat noin viiden kilometrin etäisyydellä toisistaan.

Huomattava osa tulevasta väestönkasvusta sijoittuu keskuksiin ja niiden välittömään ympäristöön. Tiiviimpien aseman- ja pysäkinseutujen ohella kaavassa on paljon väljempiä alueita. Kaavaratkaisun painopistealueet sijaitsevat Espoon keskuksen lisäksi Kalajärvelle suuntautuvan joukkoliikennekäytävän ja Länsiradan tulevan junayhteyden varrella. Kaava mahdollistaa nykyisten keskusten, Espoon keskuksen ja Kalajärven, kehittämisen lisäksi pitkällä aikavälillä myös kolmen uuden keskuksen, Viiskorven sekä asemanseutujen Histan ja Myntinmäen, toteuttamisen. Työpaikat sijoittuvat kaavaehdotuksessa pääosin elinkeinoelämän alueille pääliikenneväylien varsille sekä keskustatoimintojen alueille. Uusia elinkeinotoiminnoille osoitettuja alueita on Histan suunnalla Turunväylän varressa.

Tiiviimpiä maankäytön alueita on tarkoitus palvella junilla, pikaraitioilla ja busseilla. Kaavassa on esitetty tärkeimmät henkilöautojen ja polkupyörien liityntäpysäköintialueet. Juna-asemille ja joukkoliikenteen pysäkeille tullaan jatkosuunnittelussa osoittamaan jalankulku- ja pyöräily-yhteydet. Yleiskaavassa on esitetty pyöräilyn suunniteltu baanaverkko, jonka lisäksi selostuksen liitteessä on esitetty olemassa olevat ja suunnitellut pyöräilyn seutureitit ja pääreitit.

Kaavan virkistysalueet sisältävät erityyppisiä aluekokonaisuuksia lähiviheralueista metsätalouskäytössä säilyviin metsäalueisiin. Virkistysverkostoa täydentävät virkistyskeskusten viheralueet ja viheralueet. Kaava-alueen ekologinen verkosto on osoitettu kaavakartalla maakunnallisen ekologisen yhteyden merkintänä, Natura

2000 -alueina, suojelualueina, virkistysalueina ja maa- ja metsätalousalueina sekä järvet, lammet ja suurimmat joet vesialueina.

Kaavaratkaisussa osoitetaan edellytykset sekä keskitetylle että hajautetulle uusiutuviin energialähteisiin pohjautuvalle energiantuotannolle. Ämmässuon ja Kulmakorven alueelle osoitetaan mm. bio- ja kiertotalouden ja puhtaiden tekniikoiden hyödyntämisen toimintoja. Kaavaehdotuksen vaikutusten arviointi perustuu asiantuntija-arvioihin ja raportteihin. Luontovaikutukset on arvioitu omassa raportissaan.

Arvioinneissa on huomioitu seudulliset vaikutukset sekä maakunnallisten verkostojen ja yhteyksien jatkuvuus kaava-alueen ulkopuolelle. Luonnosvaiheen aikana on laadittu lisäksi alustava arvio vaikutuksista Natura 2000 -alueisiin. Ehdotusvaiheessa laadittu Natura-arvio täydentää vaikutusten em. arviointia. Ämmässuo-Kulmakorpi alueen vaikutusten arvioinnissa käydään läpi jätteenkäsittelyn, kiertotalouden ja energiantuotannon toimintojen, teollisuus- ja yhdyskuntateknisen huollon toimintojen häiriötä tuottavan virkistys- ja urheilutoiminnan, sekä maa-ainestoinnin vaikutuksia. Ilmastovaikutusten arviointia on päivitetty kaavaratkaisun arviointia varten.

Yleiskaava lisää merkittävästi alueen väestömäärää ja muuttaa alueen keskus- ja palveluverkkoa. Yleiskaavan tavoitteena on muuttaa myös alueen liikennejärjestelmää ja muodostaa siihen uusia kestäväään liikkumiseen tukeutuvia yhdyskohtia. Verkostomaisen aluerakenteen kehittäminen vaikuttaa myös ympäröivään maaseutuun ja viherverkkoon. Yleiskaavaratkaisu tukee seudullisen raideliikennejärjestelmän vaiheittaista kehittämistä. Espoon keskuksesta on tarkoitus muodostaa keskeinen joukkoliikenteen solmukohta, josta on runkoyhteydet Espoon kaikkiin kaupunkikeskuksiin: Espoonlahteen, Matinkylään ja Tapiolaan sekä Leppävaaraan.

Linkki kaava-aineistoon:

[Kaava-aineisto](#)

Päätöshistoria

Liitteet

- 3 Äänestyslista pykälä 79
- 4 Eriävä mielipide

5167/11.01.03/2020

Ympäristölautakunta 22.10.2020 § 80

§ 80

Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle vesilain mukaisessa asiassa koskien Espoon Gräsanojan kunnostamista

Valmistelijat / lisätiedot:
Olsen Saara

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihe 09 816 21

Päätösehdotus

Ympäristöjohtaja Söderman Tarja

Espoon ympäristölautakunta antaa Espoon kaupungin hallintosäännön I osan 4. luvun 9 §:n 13 kohdan nojalla seuraavan sekä Espoon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen että Espoon kaupungin lausunnon:

Ympäristölautakunta toteaa, että Gräsanojan kunnostussuunnitelman ja siihen liittyvien selvitysten laadinnassa on otettu varsin hyvin huomioon hankkeen ympäristövaikutukset ja pyritty etukäteen selvittämään ja lieventämään haitallisten vaikutusten syntymistä. Ympäristölautakunta pitää hankkeen kannalta erityisen hyvänä ilmastomuutoksesta johtuvan sään äärevöitymisen, sekä maankäytön muutosten ennakoivaa huomioimista.

Ympäristölautakunta huomauttaa, että parhaimmat Gräsanojassa sijaitsevat taimenen kutualueet sijoittuvat juuri alueille, missä sulfaattisavien esiintyminen on erittäin todennäköistä. Siksi ainakin näillä alueilla tulee tehdä sulfaattimaiden lisätutkimuksia ennen toimenpiteiden aloittamista. Hankkeessa on noudatettava Espoon työmaavesioppaan lisäksi 2018 valmistunutta esiselvitystä happamien sulfaattimaiden kartoitusmenetelmistä ja suosituksia toimenpiteiksi infrahankkeissa pääkaupunkiseudulla.

Ympäristölautakunta esittää lisättäväksi tarkkailusuunnitelmaan kalastus selvityksen kunnostustöiden jälkeen. Selvitys voidaan toteuttaa saman tyyppisesti kuin vuonna 2018 ja esimerkiksi vuosi toimenpiteiden päätyttyä. Kunnostustoimenpiteet tulee tehdä kalatalousasiantuntijan ohjauksessa.

Kaupunkisuunnittelukeskus toteaa, että Gräsanojan kunnostamisen avulla

parannetaan tulvaherkän valuma-alueen hulevesitulvien hallintaa, paikan ominaispiirteet, vireillä olevat maankäytön hankkeet ja luontoarvot huomioiden. Kaupunkisuunnittelukeskus näkee Gräsanojan kunnostamisen positiivisena kehityshankkeena.

Päätös

Ympäristölautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt 21.9.2020 Espoon kaupunginhallitukselta ja Espoon ympäristönsuojeluviranomaiselta lausuntoa vesilupahakemuksesta koskien Espoon Gräsanojan kunnostamista. Lausunnon määräpäiväksi on annettu 28.10.2020. Kuulutus ja hakemusasiakirjat ovat nähtävillä aluehallintoviraston lupatietopalvelussa:

https://tietopalvelu.ahp.fi/Lupa/Lisatiedot.aspx?Asia_ID=1797928

Espoon kaupunki on käynnistänyt Espoon Gräsanojan tulvansuojelun ja kunnostushankkeen vuonna 2016. Hankkeen päätavoitteena on Gräsanojan uoman vedenjohtokyvyn parantaminen ja tulevien vuosien ylläpito. Tulvatilanteiden helpottamisen lisäksi yleissuunnitelmassa esitetään toimenpiteitä luontoarvojen, kuten kalojen ja muiden vesieliöiden elinolosuhteiden parantamiseksi sekä virkistyskäytön kehittämiseksi ja maisema-arvojen säilyttämiseksi.

Hanke on alustavasti suunniteltu aloitettavaksi vuosien 2021-2023 aikana. Hankkeen vesirakentamistöiden arvioidaan kokonaisuudessaan kestävän yhteensä 6-18 kuukautta ja työt pyritään tekemään mahdollisimman yhtäjaksoisesti. Kunnostushankkeen pääasiallisina toimenpiteitä ovat vesialueen ruoppaaminen osuuksilla A ja B, vesikasvillisuuden laaja-alaiset poistot sekä maa-alueille toteutettavat tulvatasanteiden kaivu. Lisäksi hankkeeseen sisältyy kalataloudellisen kunnostuskohteen toteuttaminen.

Espoon kaupungilla on toistaiseksi voimassa olevan Mankkaanpuron alaosien ojien ojitusyhteisön yksimielinen suostumus Gräsanojan tulvansuojeluun ja kunnostustoimenpiteisiin sekä muihin Gräsanojan sivu-uomia käsitteleviin hankkeisiin. Gräsanojan kunnostustoimenpiteet tulevat pääasiassa sijoittumaan asemakaavoissa merkityille puistoalueille. Osin Gräsanoja on merkitty asemakaavoissa vesialueeksi.

Kunnostushankkeessa esitetyt toimenpiteet eivät ole kaavojen vastaisia. Hankealue sijaitsee pääosin hakijan hallinnoimilla kiinteistöillä sekä vesi- ja maa-alueilla. Rakentamisen aikaiset toimenpiteet edellyttävät erillisten

sopimusten laatimista maanomistajien kanssa tarvittavilla kiinteistöillä, osuudella A.

Hankkeen pääasialliset haitat ovat rakentamisen aikaisia ja ne ilmenevät vesistöissä veden samentumisena ja eliöstön karkottumisena. Suunnitelluista toimenpiteistä aiheutuvat haitat ovat kokonaisuutena arvioituna vähäisiä ja työnaikaisia eikä hanke aiheuta pysyviä muutoksia vesistön tilassa, veden laadussa tai vesieliöstössä. Hanke ei ole ristiriidassa ympäristöhallinnon laatimissa vesienhoitosuunnitelmissa 2016 - 2021 esitettyjen tavoitteiden kanssa.

Vesitaloushankkeen rakentamisen haitallisia vesistövaikutuksia lievennetään toteuttamalla hankkeen rakennusvaiheet mahdollisimman suuressa määrin kuivatyönä, yhtäjaksoisesti sekä esimerkiksi huomioiden taimenen kutuaika. Työt pyritään ajoittamaan alivirtaamakauteen, jolloin kaivutyöstä aiheutuvat haitat ovat pienempiä. Hankkeen vesistövaikutuksia tarkkaillaan työn aikana ja sen jälkeen.

Gräsanojan kunnostushankkeen merkittävin hyöty on tehtävin toimenpitein saavutettava uoman vedenjohtokyvyn parantuminen Gräsanojassa, yliveden aikainen vedenpinnankorkeuksien lasku ja näin ollen tulvatilanteiden aiheuttamien haittojen vähentyminen. Pidemmällä aikavälillä kunnostustoimenpiteet parantavat lisäksi puronvarren virkistyskäyttöä ja lisäävät virtavesiympäristön maisema-arvoja.

Päätöshistoria

Oheismateriaali

Gräsanojan uomaosuudet

5178/00.01.02/2020

Ympäristölautakunta 22.10.2020 § 81

§ 81

Ympäristölautakunnan kevään 2021 kokoukset

Valmistelijat / lisätiedot:
Laaksonen Maija TYT

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Ympäristöjohtaja Söderman Tarja

Ympäristölautakunta päättää, että kevätkauden 2021 kokoukset pidetään seuraavina päivinä:

19.1.2021 tiistai
18.2.2021 torstai
18.3.2021 torstai
13.4.2021 tiistai
11.5.2021 tiistai
3.6.2021 torstai

sekä tarvittaessa muutoin hallintosäännön II osan 2 §:n mukaisesti.

Kokoukset pidetään pääsääntöisesti kaupunginhallituksen kokoushuoneessa, osoitteessa Virastopiha 2 C 1. krs. klo 17.30, ellei puheenjohtaja kokouskutsussa toisin ilmoita.

Päätös

Ympäristölautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Espoon kaupungin hallintosäännön II osan 2 §:n mukaan toimitella pitää kokouksensa päättäminään aikoina ja paikassa.

Kokous pidetään myös, milloin puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessa varapuheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen sen pitämisestä.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

42/50

Ympäristölautakunta

§ 81

22.10.2020

Päätöshistoria

§ 82

Lausuntoja, päätöksiä ja kirjelmiä

Päätösehdotus

Ympäristöjohtaja:

Ympäristölautakunta merkitsee tiedokseen seuraavat lausunnot, päätökset ja kirjelmät:

Espoon ympäristökeskuksen antamat lausunnot:

3157/10.02.03/2019

Ympäristökeskuksen kannanotto asemakaavan muutosehdotukseen, Haukilahti alue 230968

4711/2019

Ympäristökeskuksen kannanotto 22.9.2020 Hepokorvenkallion asemakaavan OAS, alue 633300

Espoon ympäristökeskukselle tulleet kirjeet ja päätökset:

87/11.01.05.00/2020

Suomen ympäristökeskuksen päätös jätteen siirtoa koskevan päätöksen muuttamisesta, Destaclean Oy

Valvontapäällikön päätökset (ympäristöasiat):

Maansiirto Mika Lehtinen Oy:n ympäristönsuojelulain 118 §:n mukainen ilmoitus louhinnasta osoitteessa Armas Launiksen katu 14, § 78 / 21.9.2020

SRV Rakennus Oy:n ympäristönsuojelulain 118 §:n mukainen ilmoitus erityisen häiritsevää melua aiheuttavasta paalutuksesta osoitteessa Maarintie 6, § 79 / 21.9.2020

Aalto-yliopiston ylioppilaskunnan ympäristönsuojelulain 118 §:n mukainen ilmoitus erityisen häiritsevää melua aiheuttavasta ulkoilmatapahtumasta osoitteessa Otaranta 6, § 80 / 30.9.2020

Ympäristöjohtajan päätökset (ympäristöasiat)

Vapautuksen hakeminen yleiseen hulevesiviemäriin liittamisestä, § 138 / 24.9.2020

Hakemuksen peruuttaminen: Vapautuksen hakeminen yleiseen hulevesiviemäriin liittämisestä, § 142-143 / 2.10.2020, § 144 / 8.10.2020, § 146 / 8.10.2020

Tutkimatta jättäminen: Vapautuksen hakeminen yleiseen hulevesiviemäriin liittämisestä, § 139 / 2.10.2020

Vapautuksen hakeminen ympäristönsuojelulain mukaisista talousvesien käsittelyvaatimuksista poikkeamiseksi, § 137 / 17.9.2020, § 145 / 8.10.2020

Käytöstä poistetun öljysäiliön jättäminen maaperään, § 140-141 / 2.10.2020

Ympäristölautakunnan toimialaan liittyvät valtuuston hyväksymät toivomukset

Valtuusto 14.9.2020 § 133: Valtuustokysymys Pitkäjärven ja Lippajärven kunnostustoimenpiteistä ja niiden toteuttamisesta (Pöydälle 18.5.2020 ja 8.6.2020 ja 17.8.2020)

- Valtuusto toivoo, että Espoon vesistöjen kunnostustoimille valmistellaan kustannusarviot ja vaihtoehtoiset toimenpidesuunnitelmat, jotta talousarvioneuvottelujen yhteydessä on mahdollista konkreettisesti nähdä aikataulu, jolla toimia voidaan edistää.

Espoon tulisi myös hakea ympäristöministeriön myöntämää vesiensuojelurahoitusta.

- Valtuusto toivoo, että kaupunki (Ympäristökeskus) toimii aktiivisesti Pitkäjärven ja Lippajärven kunnostustöiden vauhdittamiseksi, tekee aktiivista yhteistyötä näiden vesistöalueiden asukasyhdistysten kanssa ja osallistuu Ympäristöministeriön syksyllä aukeavaan valtionhakuun liittyen vesistökunnostushankkeisiin.
- Valtuusto toivoo, että Espoon kaupunki tekee Vantaan kaupungin sekä Vanhankartanon kalastuskunnan, Gammegård fiskelag osuuskunnan kanssa yhteistyössä Pitkäjärven kunnostamissuunnitelman ja toimenpiteiden toteuttamisaikataulun.

Espoon tulisi myös hakea ympäristöministeriön vesistöjen kunnostukseen tarkoitettua rahoitusta.

Ympäristökeskuksen vastaus valtuuston 14.9.2020 esittämiin toiveisiin

Ympäristökeskus toimii aktiivisesti Pitkäjärvelle ja Lippajärvelle vuonna 2019 laadituissa kunnostussuunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamiseksi järvien hyvän ekologisen tilan saavuttamiseksi vuoteen 2027 mennessä. Ympäristökeskus on syksyllä 2020 suunnitellut kunnostushankkeen sidosryhmien, mm. järvien osakaskuntien (ent. kalastuskunnat) sekä Vantaan ja Kauniaisten kaupunkien, kanssa näiden toimenpiteiden aikataulutusta vuosille 2021-2022. Vuosina 2021-2022 jatketaan järvien talviaikaista hapettamista ja hoitokalastusta sekä selvitetään näiden toimenpiteiden vaikutuksia järviin vedenlaadun seurannalla, koekalastuksilla sekä eläinplanktontutkimuksilla. Näiden toimenpiteiden kustannukset ovat ilman hapetuksen sähkökuluja yhteensä noin 73 000 € (alv 0 %), johon haetaan valtion tukea 50 %.

Lisäksi valuma-alueilta järviin tulevaa hulevesikuormitusta selvitetään vuosina 2021-2022 toteutettavan hulevesitutkimuksen avulla sekä aktivoidaan toimijoita huomioimaan mahdollisuutensa vähentää maatalouden vesistökuormitusta viljelijöille järjestettävän neuvontatilaisuuden avulla. Hulevesitutkimuksen arvioitu kustannus on noin 20 000 € (alv 0 %), johon haetaan valtion tukea 50 %. Vuosina 2021-2022 toteutettujen selvityksien perusteella tarkentuu, mitä toimenpiteitä järvillä ja niiden valuma-alueella toteutetaan jatkossa sisäisen ja ulkoisen ravinnekuormituksen hillitsemiseksi.

Ympäristökeskus laatii toimenpidesuunnitelman ja kustannusarvion sisältävän projektisuunnitelman kunnostushankkeelle vuosittain syyskuun loppuun mennessä. Ympäristökeskus on hakenut jo useamman vuoden ajan rahoitusta kunnostushankkeen toimenpiteille Uudenmaan ELY-keskukselta, jolta haetaan myös ympäristöministeriön vesiensuojelun tehostamisohjelman mukaisia avustuksia. ELY-keskus on myöntänyt 50 % avustuksen hankkeen toteutuneille kustannuksille joka vuosi. Seuraava avustusten hakuaika on 15.10.-30.11.2020, jolloin avustusta haetaan vuosina 2021-2022 suoritettaville toimenpiteille ja selvityksille.

Pitkäjärven ja Lippajärven hyvän ekologisen tilan saavuttaminen vaatii valuma-alueelta tulevan ulkoisen ravinnekuormituksen merkittävää vähentämistä. Järvien kunnostuksen tehostamiseksi olisi järkevää toteuttaa koko valuma-alueen kattava hankekokonaisuus yhteistyössä alueen kaupunkien ja muiden toimijoiden kanssa. Näin toteutettavalla hankkeella olisi käytössään yksittäisiä toimijoita suuremmat resurssit ja sillä saavutettava vaikutus olisi siten suurempi. Vastaavanlainen hanke on esim. käynnissä parhaillaan Kirkkonummen Veikkolan järvillä nimellä "Veikkolan vesistöhanke", jota koordinoi Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry.

Pääkaupunkiseudulla vastaavanlainen toimija on Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry. Vesiensuojeluyhdistys hakee hankkeille ulkopuolista rahoitusta ja on onnistunut tällä lisärahoituksella keskimäärin tuplaamaan jäsenistönsä maksamat jäsen- ja projektimaksut hanketoiminnan hyväksi. Yhdistys on myös hyvin verkostoitunut ja tekee hanketoiminnassa yhteistyötä jäsenistönsä lisäksi esimerkiksi isojen tutkimuslaitosten (SYKE, LUKE, HY) kanssa. Jäseneksi liittymällä Espoo pääsisi mukaan yhdistyksen hanketoimintaan, ja sitä kautta saatavin lisäresurssein mahdollistuisi myös Pitkäjärven ja Lippajärven kunnostushankkeen tehostaminen vaaditulle tasolle järvien hyvän tilan saavuttamiseksi. Yhdistyksen jäsenmaksu on noin 32 000 € ja projektimaksu noin 30 000 € vuosittain. Maksuja vastaan Espoo saisi hanketoiminnan ja siihen liittyvän tutkimustoiminnan lisäksi vesiensuojelua ja vesistöjen virkistyskäyttöä edistävää asiantuntija-apua ja valistustoimintaa sekä haja-asutuksen jätevesineuvontaa. Jäsenenä Espoo voi myös halutessaan tilata yhdistykseltä erillistoimeksiantoja omakustannehintaan. Jäsenenä Espoo saa myös edustajansa yhdistyksen hallitukseen ja sitä myötä päätäntävaltaa liittyen yhdistyksen toimintaan. Ympäristökeskus kokee jäsenyyden kannattavaksi Espoolle, mutta ympäristökeskuksella ei kuitenkaan ole ollut taloudellisia mahdollisuuksia liittyä takaisin vesiensuojeluyhdistyksen jäseneksi.

Päätös

Ympäristölautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Oheismateriaali

Tiedoksi lautakunnalle 22.10.2020

Päätös Valtuusto 14.09.2020 § 133

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 74, § 75, § 77, § 78, § 79, § 81, § 82

Muutoksenhakukielto

Edellä mainitusta päätöksestä, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 76

Valitusosoitus

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tai päätöksestä perittävään maksuun tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen.

Valitusoikeus

Valitusoikeus on

- asianosaisella;
- rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- valtion valvontaviranomaisella sekä vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta määräaikaan.

Päätöksen katsotaan tulleen valitukseen oikeutettujen tietoon seitsemäntenä päivänä päätöksen ja sitä koskevan kuulutuksen julkaisemisesta kunnan verkkosivuilla.

Valituksen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamon aukioloajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen sisältö ja liitteet

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset);
- vaatimusten perustelut;
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituksen toimittaminen

Valitus liitteineen on toimitettava valitusajan kuluessa Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Vaasan hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käyntiosoite: Korsholmanpuistikko 43, 4. krs

Postiosoite: PL 204, 65101 Vaasa

Puhelin: Kirjaamo 029 56 42780

Faksi: 029 56 42760

Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

Puhelinvaihtel: 029 56 42611

Asiakaspalvelu on avoinna maanantaista perjantaihin kello 8.00 – 16.15.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valituksen käsittelyn maksullisuus

Hallinto-oikeus voi tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla periä muutoksenhakuasian käsittelystä oikeudenkäyntimaksun. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa valitusviranomaiselta.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 80

Muutoksenhakukielto

Edellä mainituista päätöksistä ei saa hakea muutosta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 6 §:n mukaan.